

A PESTI ÚR

EVVEL KEZDŐDIK OSZT

EBBE VAN A ZÖREG TÁTRÁN SZÖRZÖTT
TAPASZTALAT IS MÖG A PÖTSÉTFARAGÁSRÚL
SZÖRZÖTT TAPASZTALAT IS.
MÁS SZÓVAL EBBE A KÖNYVBE IS VAN
MINDÖNFÉLE MINT A TÖBBIBE

IRTAM ÉN MAGAM

GÖRE GÁBOR.

BIRÓ ÚR

- HARMADIK ERESZTÉS -

BUDAPEST

NYOMTATTÁK EBBE A ZESZTENDŐBE
SINGER ÉS WOLFNER
KÖNYVES BÓTJÁBA KAPKODHATÓ, MÖG MINDÖN KÖNYVES BÓTBÁ.

TARTALOM

Itt kezdődik.

A kapu tzimör.

A Kátsa esze.

A tsukó láda.

A másik pesti úr, a másik esztendőbe.

A röpülő mestörség.

Levél a vasuti minyisztör urnak.

A vadász így járt.

A zuj rutli.

Beszélgetés.

Levél a sógornak.

Uly esztendő napja minálunk így vót. (1901)

A zöreg Tátra.

A Tajtékpélpa.

Levél a Kokas Mártony sógornak.

Tapasztalat az pötsét faragásról mög a Kirisztus koporsójáról.

Ésszel él a biró,

Levél a zuri ebédrül mög az görtsrül.

Hátuljáró beszéd.

Itt kezdődik.

Tisztótt Mártony sógor lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá arra kéröm, hogy hirdesse ki a zulyságba a mi falunkat, hadd tekintsenek erre is a pesti urak.

Mert lám ahogy hétfőn hazafelé gyövök az aratóktól, hát látom ám, hogy a zutca közepin ugyan szödik a kutyák egy sárgalábu urrúl az nadrágot.

- Segitség, aszondi, de úgy kajabált, hogy mindön asszony kiszaladt a házbúl.

Elhúritom rúla az kutyákat, oszt mondok mér nem jár a zúr bottal?

Aszondi nem szoktam.

- No mondok akkor vagy szokjék, vagy bágyogbúl tsináltasson magának nadrágot.

Behivom osztán, hogy mondok a zannyuk majd öszve ötögeti rajta az szakadást, oszt mondok neki mi szél hordozza a mi falunkba?

- Hát aszondi én pesti vagyok, nyaralni szeretnék itt valahon.

- Nyaralni? mondok, a magunk fajta embör tsak telelni szokott.

- De aszondi mink mög nyáron telelünk, mert Pestön meleg van ijjenkor.

- Hát mondok itt se fázunk.

Aszondi neköm tetszik ez a falu, mert sok fa van benne. Nem vóna-e kendnek egy üres szobája?

- Hát löhet, hogy van mondok.

Mer etzörre a kösségi tömlöztze gondótam, hogy mostanába mindig üressen áll, oszt mondok ha butort igazitanánk beléje, még egy pár forint haszna fordulna rajta az kösségnek.

- Hát aszondi mejik az?

Mondok ott hátul, de nints benne szék se mostan.

Mögnézi, oszt aszondi:

- Ez jó lönne neköm, mert tsak magányos embör vagyok, de mitsoda lántz az a falon?

- Mondok tavaj egy bornyut kötöttem be egypár napra.

- No aszondi, hát meszeltesse mög biró uram, oszt rakjon belé ágyat, széköt, asztalt, ha nem derága.

- Mondok, nem derága.

- Mi az ára?

- 40-ven forint.

- Egy hónapra vagy kettőre?

Én egész esztendőre értöttem a 40-en forintot, de hogy nem szalatt el, hát mondok kettőre.

- No aszondi nem derága, idegyövök. De ki takarit rám?

- Hát mondok a feleségöm.

- De a tzipőmet is köll fényösíteni.

- Mondok itt a Kátsa.

A Kátsa mán akkor ott leste a tzibarvéget a zúr háta mögött.

- No aszondi az is mögvan hát, de hát az övés? Löhet-e itt a falu kotsmájába önni?

- Löhetni löhet, mondok.

- De aszondi mögöhető-e?

- Mondok bizonyosan mögöhető, csak gyomor köll hozzávaló.

- Hát aszondi kendnél nem löhetne?

- Mondok nálam is löhetne.

- De aszondi jól főz-e az asszony?

- Möghiszem azt mondok, ojan bablevest főz az, hogy még a zuraság is mögnyalta utána a talpát, pedig az báró.

- No aszondi én nem vagyok báró, tsak hivatalnok. Tseh Árpád az nevem.

Mögmondta aztán, hogy az aszt fald társaságnál van, aki a zutzákat keményíti Budapestön. Hát mögöggyesültünk, hogy az ellátásér azt fizet amit akar, mert mink nem tuggyuk mit számitsunk érte.

Itt a pesti ur ád 10-iz forint foglalót, oszt visszamögyön Budapestre, a kisbiró pedig mögmeszeli a kösségi tömlötzöt.

A kapu tzimör.

Tsütörtökön röggel levelet kaptam a pesti úrtól, még pedig deróton kütte, oszt azt ír, hogy aszondi Göre biró várjon ma ebédre. Hát mondok a zannyuknak ma uras ebédöt főzz kóbászos bablevest, mög túrus tsuszát, közbe mög petsönyét, hagy lakjék jól.

Avval kiküdöm a kotsimat a vasuthon, hogy mondok ha ládája van vagy mitsodája, hát hozza be.

Mög is érkezött délbe de nem vót ládája tsak 2-t nagy sárga bürtarisznyája, oszt fuldoklott az úr a nagy porba.

- Aszondi mindig ijen por van-e itten?
 - Nem mindig mondok, mert mikor esik, akkor két hétig se látunk port utána.
 - De aszondi akkor tán sár van?
 - Hát az van mondok.
 - Nagy sár?
 - Hol nagy, hol kicsi.
 - De hajja a nagy sár nem nekem való.
 - Az is köll hébekorba mondok.
 - De aszondi neköm nem köll.
 - Mondok huzzon ojankor tsizmat.
 - Aszondi neköm soha életömbe nem vót tsizmám. Mer aszondi én Pestön neveköttem. Most gyüvök először falura. Hát röndbe van e a szoba?
 - Röndbe mondok, akár az öspörös is möglakhatna benne.
- Hát tetszött is neki, kiválthogy a déványt is betétettem, oszt aszondi tsak még tyükör hibázik.
- Minek a mondok, tsak asszonynak való az.
 - Hát aszondi kend sohse néz tyükörbe?
 - Nem én mondok. Láttam mán magamat elégször. De mondok igazitsa föl az ur az gatyáját mer letsuszott.
 - Nem gatyá az aszondi, hanem kamásli.
 - Mindegy mondok, kiláztik.
 - Hát aszondi kapok-e ebédöt, mer nagyon éhös vagyok.
 - Kaphat mondok. Petsönyét is süttettem. Bürge petsönyét.
 - Azt jól tötte aszondi, neköm mindönnap köll.
 - Mindönnap? mondok. Hát löhet az is vagy két hétig.
 - Tsak két hétig?
 - Talán tovább is, mondok mert így nyáron jobban betegszik az állat mint télön.
 - Aszondi tsak nem betegöt vágnak talán?

- Hát mondok nem is az egészségöset. Ki vágná le a zegésségöset?

Ez nem nagyon tetszött neki. Aszondi, hátha ő is megbetegszik?

- Mondok attól ne tartson. Ihol vagyok én, sohse ártott még, mert mondok úgy értse: nem beteg az bürge, tsak kerge. Szombaton kergült meg kettő is.

- Szombaton? aszondi, hiszen mama tsütörtök van.

- Eláll az mondok, mentül tovább áll, antul porhanyóbb.

Ez nem tetszött neki.

- No mondok délbe, hát itt a leves, kóstojja mög, hogy mijen?

Feltüzi az orrára az okulárét oszt aszondi pók van benne.

- Ejnye a rusnya férgit mondok, hogy kerül bele?

Avval kihalászom a kalánnal az levessibül, oszt mondok most mán nints több benne, megöheti.

Hát mög is ötte jóézüven.

Aszondi az ebéd végén, hát jó vót az ebéd, csak most ide az kapu tzimört.

Mondok magamba mi a tsudát akar a kapu tzimörrel? de mondok píze van, hát hagy tejjék kívánsága.

Avval kiszólok a kisbirónak mög a Kátsának, hogy mondok emejjétök le a kapu tetejit.

Mig azok odaki feszögetik, mondok az urnak, hogy mondok minek az a kapu tzimör?

- Hát aszondi köll az mindön ebéd után, de vatsora után is megkivánom.

- De minek? mondok.

- Hát aszondi jót tesz a gyomromnak.

- A gyomrának-e?

- Annak.

- Tsak nem töszí tán rá a gyomrára?

- Nem aszondi, hanem bele.

- Mondok tsak nem öszí mög tán?

- Dehonnem aszondi. Kivált ijen kóbászós bableves után.

- Mondok teréfál talán?

- Nem én aszondi. Érzöm, hogy a bableves jó vót, de nehéz így nyáron a gyomornak.

- De mondok az én kapu tzimörömet nem öszí meg az úr.

- Debizony mögöszöm aszondi.

- Fizet is akkor érte vagy 10-iz forintot.

- Az aszondi derága lönne.

- Derága? De mondok nagyon is ótsó, hát nem nézte mög az úr, hogy mijen?

- Nem bánom én aszongya akármijen, csak lögyön.

Bétzepelik a kapu tzimört, hát aszondi minek az?

- Hát mondok, hogy mögögye az úr.

- Mögögyem? Nem bolondultam meg.

- Nem azt mondta-e, mondok, hogy mögakarja önni?

Akkor magyarázta oszt ki a szavát, hogy kávé akar, hát mondok beszéljünk akkor magyarul.

Aszondi ebéd után, hogy asszondi bíró uram nem mutatná-e mög neköm a falut?

- Mondok hát nem látta mikor együtt?

- Nem egészen aszondi, mert lehetnek itt ojan látnivalók amik Pestön nintsenek.

- Önni valók vannak mondok, de látnivalók nem gondónám. Mert hogy többet ne mongyak kóbászós bablevest is kereshet az úr Budapestön.

- Mán az igaz, aszondi, hogy ijen jót soha nem öttem. De más nevezetösségöt gondolok én. Például valami képet.

- Képet. Hát az van itt ölég, de legkivált szent János, szent József meg a Szűzanya. Szent Pétör is a Pétör sógornál.

- Nem ijen képet gondolok aszondi hanem régi olaj képet.

- Olaj képet? Mán ojan pedig nints itten mondok, mer nálunk a zolajjal tsak tsizmát kennek mög haját.

- Hát aszondi más nevezetösség mi van itt?

- Nem tudom mi vóna mondok, hatsak a Vida nem.

- Ki az?

- Gazembör mondok. Hét vármögyébe ösmerik, de legjobban tsak itt mög Illaván.

- Mást gondolok én, aszondi.

Avval bemögy a szobába, kihozi az esernyőjét meg a köpönyegit, oszt aszondi a Kátsának, hozza utánam a köpönyegöt.

A Kátsa mingyán magára ötti, ojan vót benne mint valami lengyel zsidó.

Aszondi az ur, ne öttse hát magára, hanem tsak ugy a karján hozza szépen összehajtva.

Avval kiterpeszti az ernyőt oszt tarti a feje fölé.

- Nem esik mondok.

- Nem is esső ellen tartom aszondi, hanem hogy a nap ne süssön.

- No mondok ez soha eszömbe nem jutott vóna.

Gondókottam az úton, hogy mit mutassak neki? hát arra tanáltam, hogy mondok a Durbints sógor uj gyesznó ólát mutatom mög neki, mög a kajlafülü malatzot aki benne van.

Az ur tzibart vött elő, oszt neköm is akart adni, de mondok én a tzibart is tsak apritva szeretöm. Avval rágyujtottam a pélpámra oszt ugy möntünk.

Aszondi útközbe, hogy mögölékszök-e egy pengővel ha annyit fizet naponkint tartásér.

- Mög mondok, ha nem kíván ojanokat a miket nem adhatok.

- Nem aszondi tsak ojan jó magyaros ételöket aggyanak mint délbe, este tsirkét, röggel kávé, uzsonnára aluttejet.

- Hát mondok möglösz.

Oszt magamba örültem, hogy mondok de dörék embör.

A sógor éppen kint pélpázott a zepörfa alatt a zudvaron, mondom neki hogy ihol a pesti ur, a kajla malacot kívánta möglátogatni.

Mutattyuk neki a zólat, hát tsak kungorgati rá a zórát.

- Mit szól rája mondok?

Aszondi nagyon bűdös.

Látom a sógor képin, hogy elröstelkődik, hát mondok tisztöt ur, nem gyöngyvirág a gyisznó mifelénk se.

Igy mögfeleltem.

Röggel ahogy kiülünk a zagátzfa alá, aszondi, hát kend biró uram nem kávédzik.

- Nem én, mondok, tsak mikor beteg vagyok.

- Hát mit öszik kend?

- Szalonnát, - mondok, - nints annál jobb.

Épp akkor tálali ki a zasszony neki a kávé ott a zágátzfa alatt neköm mög a paprikás szalonnát.

- No aszondi az úr, hát tögye mög az én kedvemér kend, hogy ögyék ma velem kávé?

- Mér mondok?

- Azér, aszondi, mert lyobban esik, ha ketten öszünk.

- Mögtöszöm mondok, ha a zúr is mögtöszi az én kedvemér, hogy szalonnát öszik.

- Szívesen, aszondi, de tsak a kávé után.

Hát így mögtöttük egymásnak a kedvit, de hogy a kávé nem akart összebarátkozni bennem a szalonnával, hát mögszopogattam utána a tsutorámat is.

*

Aszondi délután a pesti úr, hogy aszondi mindön jó vóna, tsak olyan nagy meleg ne vóna.

Mondok hát azon is segithessünk.

- Hogyan? aszondi.

- Hát mondok gyűjjék ki velem a zúr a pintzébe. Ott ojan híves van, hogy jobb se köll. Akár kint ülünk a gyiófa alatt, akár bent a hordó mellett, mindönképpen nagy a hüvösség.

A pesti úr aztán kéztör se kérette magát, tsak a fejibe tsapi a kalapot, a kéziibe a napernyőt, a Kátsának mög odaadi a zibertzikáját, oszt gyön.

Útközbe beszólok a sógornak is, hogy mondok gyék ken, hát gyött az is.

Mikorra kiértünk jól kifütött bennünket a meleg, de legkivált a pesti urat. No aszondi a tüzes poklon jut köröszkül az embör a kend hüvösségére.

Igy esik legjobban mondok.

Avval kinyitom a pintze ajtót oszt mondok a Kátsának rakj egy kis tüzet, oszt ihol a szalonna mög a só, piríjjad.

Hát a Kátsa tüzet bagzik nagy hamarosan oszt süti a szalonnát, de a zur aszondi, hogy ü szomjas majd kiszárad a lelke. Mondok ne busujjék amíg ezt a 6-t hordót láti, de mondok hátha önnénk előbb.

- Nem aszondi előbb iszok.

Teli tsorditom neki a zitzés bögrét, hát úgy kihörpenti, hogy hármát se mozdul az gigája, no mondok aggyisten egészségire, tsak mög ne ártson.

- Nem árt ez üneki aszondi, - könnyü bor.

- Nono, mondok.

Avval mink is iszunk egy-egy kortyot. Akközbe mögsül a szalonna, megdörgöjjök az kinyeret egy kis foghagymával, oszt jól bépofázunk.

Mondok most mán ihatunk. Hát ittunk is. A Kátsa elővötte az hegedüjit, oszt mondok a legujabbat.

Hát rá is zöndítötte, hogy aszondi:

Begyön a pap a kösség szobába,
Biró uram mit tsinál magába?
Nem vagyok én sohase magamba,
Mikor tsutora lóg az nyakamba.

Mikor tsutora lóg az nyakamba,
A jó Istent áldom én magamba,
Mer az a jó Isten ha nem vóna,
Akkor bizony tsutora se vóna.

Itt a pesti urnak is fejibe száll az jókedv, ojan veszőtt tántzot kezd, hogy majd szétveti az pintzét, oszt a nyakamba borul, összeveissza nyali az pofámat, mög a Durbintsét, mög a Kátsáját, no mondok magamba biztos, hogy közel a képviselő választás ideje.

Aztán jól elbeszélgettünk.

Aszondom napszállatt után, hogy mondok tyűh kutyaatta, de itt felejtkeztünk! hát a vatsora?

Indulni akarunk, hát a pesti úr nem bir fölkelni a székrül. Fölemejjük, hát neki borul a hordónak, oszt aszondi, jaj édös Jolán.

- Nem leány az mondok, de ne is sajnájja, mert mögen mögtanájjuk.

De ű mán beszélni se igen tudott, a lába mög 8-tasokat járt a zúton.

Egy darabbig vezettük, de mikor mán 8-tasokat se tudott járni, mondok a Kátsának, szödd a hátadra.

Hát a Kátsa a hátára szötte, oszt röttentően szitta, hogy mijen nehéz.

- A bor nehéz benne mondok, a mit mögívt.

A Kátsa aztán visszamaradozott tölünk. Etzör ahogy mögfordulok, hogy mér maradozik vissza, akkor látom, hogy mögfordította a hátán a pesti urat, fejfelé, oszt úgy tzepli.

A Kátsa esze.

Másnap levele gyött a pesti úrnak rúzsaszinü.

- Tyüh a teringésit aszondi, hamar egy kocsit, gyön a felesigöm!

A kisbiró mingyár befog, oszt elrobog a pesti úrral, én mög magamba tsudálkoztam, hogy mondok mér gyün ide a zasszony, vagy hogy ez mér gyün ide nyaralni, bizonyosan békételen életöt élnek.

Hát mondok a zannyuknak igazits bé még egy ágyat a tömlöztbe, vagy hogy a diványra vesd, hát ugy is tött a zannyuk, de még a bazsalikom virágot is oda rakta a zablakba, így kedvezött a pestieeknek.

Mögérközik a pesti asszony, no takaros vászontseléd, de hogy a szobát mögláti, hát tsak emelgeti a zórát, hogy ű ijen szobába nem hál. Átmönnék a kotsmába oszt odaszállanak.

Bántott éngöm, hogy így faképnél hagytak, mert mondom mán az én házam mégis tsak tisztább, mint a kotsmárosé, ha nints is fátyol a zablakon, de legalább ki van söpörve bötsületösen.

De tsak elmöntenek. A Kátsa tzepele utánok a sárga tarisznyákat, kisládát, nagyládát.

Aszondi a Kátsa ne búsujjon biró uram, visszagyönnék ezek röggelre.

Dehogy gyönnék mondok, eszik ágába se lösz, mert látod nagyon finnyás a mönyetske.

Hát lám másnap még alig vérratt, hallom ám a zörgést, hogy aszondi a pesti úr eresszenek be, oszt vessenek két ágyat.

Kinézők a zablakon, oszt mondok nem vendégfogadó a zén házam, tsak etzör vót.

De hogy nagyon könyörgött a pesti úr, hogy aszondi ösmerjek istent, mert űk egy szemhunyást se aluttak, hát béeröszöttem űket a Kátsa mög hozta utánok a sok tzókmókot.

Aluttak osztán majd estig.

Mondok a Kátsának mért gyöttek ezek vissza?

- Hát aszondi, ahogy béraktam a zektzementzójüket, három eleven szarvasbogarát dugtam a zágyba. Kettőt lábtul a lepődő alá, öggyet fejtül a vánkos alá.

Ebbül kitetzik, hogy több eszi van nálunk a Kátsának is mint akármijik pesti urnak.

A tsukó láda.

Mikor fölkeltek a pestiek, hát mondok a zasszonynak kedves egészségére kívánom a zétzakaji nyugodalmat, vagyishogy az nappalit, hát mit ösznek mostan: kávét-e vagy aluttejet avagy savanyu iborkát? A pesti ur mingyán a zaluttejet választotta, a pesti asszony aszondi, hogy neki tsukó láda köll.

- Ögyék előbb mondok, maga is egy kis aluttejet, majd aztán kerestetök.

- Nem aszondi, neköm nem köll más, tsak tsukó láda.

No fene akaratos teremtés, - gondótam magamba, de hátha valami gyémántya van, hogy félti tőlünk, avval előhivom a kisbirót, oszt mondok neki, erigy járd bé a falut, oszt keress valami ojan ládát, amelyiken jó a lakat, kérd el, hogy csak kis üdőre köll.

Mondok a zasszonynak mingyán lösz, ha pedig vagy a pízit félti vagy kéntsit, hát ihol a község ládája, betöheti a dohányom mellé.

- Nints aszondi ojan pizöm, hogy el ne birnám.

Mig a kisbiró odajárt, azon beszélgettünk, hogy hogy aluttak, hát aszondi a zasszony, hogy ő mán sokféle féregrül hallott, de a mijen a zű lábába ragaszkodott, ojat még nem hallott. Elvisiti magát, a zura gyertyát gyútt, hát neki is ott lóg mán a nagy bogár a haján, de a harmadik nagy bogár mög ott mászott mán a paklany közepin. A kotsmárost jól összveszítették, hogy mitsoda ágyat adott nekik, avval hozzám gyöttek.

- No mondok itt igaz hogy nincs akkora parádé, de itt még bóha se akad, hatsak a kutyába nem, de abba se sok, mer egésznap ögyebet se tösz, tsak böháskodik.

Gyön oszt a kisbiró, hozí a hátán a Túrós Balogék tulipántos ládáját.

- No mondok itt van, ebbe belé rakodhatik.

Aszondi a zasszony minek ez?

Mondok, hát másforma itt nints az faluba, tsak ijen. Ki rúzsás, ki tulipántos, de mán ez legjobban tsukódik.

- Aszondi neki nem köll láda.

- Nem azt monda e mondok, hogy tsukó láda köll?

- Azt aszondi, de az ojan barna, oszt mög is löhet önni.

- Mán mondok barna láda nints minálunk, se ojan láda nints a faluba a kit möglöhessen önni.

Hát ű is ráfanyarodott az aluttejre.

No sok bajunk volt evvel a pesti asszonynyal. Másnap röggel mög azon panaszkodott, hogy a kokas egész éjjel kukorékolt.

- Hát azér kokas mondok. Az a természeti ennek, hogy kukorékol.

De aszondi ő nem tud tőle aludni.

- Tögyön ugy mint én, mondok ígyék este vörös bort.

- Nem szoktam aszondi.

- Ez pedig lyó szokás mondok, mert lám én ha félig kiittam a tsutorámat, kukorékolhat neköm a kokas akár a filembe is, még se hallom.

Aszondi hogy öjjük le, mögfizeti.

- Mán mondok tyukot szivesen ölünk, de a kokas köll a háznál a tsirke erányában.

Hát lám addig békétlenkődött, hogy át köllött a kokast vitetni a Durbintsékhon.

A másik pesti úr, a másik esztendőbe.

Éppen igasságot igazítottam, mikor beállit két urasági bérös, oszt köztük egy megkötözött úrféle. Vasvellával kísérték hozzám a bérösök.

- No mi a? mondok.

- Hát aszondi a Pali bérös, ahogy a terágyát horgyuk, láttuk ám ezt a zurat, hogy ide-oda szaladgál a patak mellett. Egy kis zöd ászló van a kezibe, oszt ide-oda kapdos.

- Eresszenek el! - kaját közbe az idegöny ur.

- Lassan, mondok, hagy beszéljön a panaszos.

Hát a Pali tovább is beszélt. Aszondi:

- Ahogy láttuk, hogy összevissza szökdétsöl, oszt egy hejön még ugrik is, mondok a Máté-nak, hogy mondok Máté, nem ez gyujtogat-e a szomszéd falukba? De aszondi a Máté, kétször se mondom, hogy nem ez. No mondok, attagadóját neki, akkor ne is futkározzon itten! Avval kapjuk a vasvellát körülkerittyük kétfelül.

- Eresszenek el, ordit mögen az idegöny ur, nem vagyok én bolond!

- Azt mindönki mondhasa, mondok. Tsak a panaszt várjuk el végig, mer ez a rönd itten.

Hát a Pali tovább monta:

- A Máté elkapi a nyakát. Legyürköjjük az földre, oszt én mögkötöm. Hát fenemód rugdalódzott az igaz, de én hamarosan rátértyeltem az inára, oszt mondok most rugdalózz, ha tudsz, de nem tudott, tsak váltig azt hajtotta, hogy ű nem bolond. Hát mondok majd az is kitudógyik, tsak lássuk előbb, mi van nála! Legelsöbe a zöd eskátuját néztük mög, az tele vót mindönféle üveggel, az üveg mög bogárral. Kabótza is vót benne.

- Hát ha nem bolond az úr, mondok minek szödi össze a bogarat?

Aszondi a Pali:

- Aztán a zsebeit motoztuk mög. Abba is találtunk egypár bogarat, mög ötvenhét pöngöt. Hát itt van mostan, ide hoztuk, hogy kárt ne tögyön a faluba.

- No most beszéljön hát mondok hogy hijják?

- Aszondi: Uristen Adolf.

- Jól vagyunk mán mondok. Hát maga az uristen! Hát a fiát hol hagyta mög a Szent Lölköt?

- Nem uristen vagyok én aszondi, hanem Oh-ren-stein.

- Jó, jó mondok, tsak ne kertöjjünk. Hát mit futkároz itten a mi rétünkön? Mér nem futkároz Budapestön, ha odavaló?

- Aszondi: Én tudós vagyok, rovert gyütök.

- Tán tzibart akar mondani?

- Nem szivart, rovert.

- Mi a tsuda az?

- Az a mi itt van.

- Itt csak bogarak vannak.

- Hát ez az.

- Rovar?

- Az aszondi.

- No gondótam ennek az elméjéér se adnék egy bágyog pitykét. Mán a bogarat is máskép hijja.

- Hát mondok, minek ez a sok rovarbogár?

- Aszondi köll a tudománynak.

- Mondok hát én se vagyok bagoj, tudom, hogy köll a tudománynak a szilokférög, mert így tudódik ki, hogy pusztiti a szőlőt, de az urnál kabótza is van, mög szunyog, appedig egyikse pusztiti a szőlőt?

- Aszondi köll az is mind.

- De mondok minek töszöm a kabótza?

- Hát aszondi vizsgálni.

- De mondok minek éppen a mi falunkbéli kabótza?

- Aszondi véletlenül itt szálltam le a vasutról.

- Hát az a zöd ászló?

- Aszondi nem ászló az, hanem atskó avval fogom a repülő bogarakat.

- Hát jól van mondok. Az éjjel itt hál az ur, oszt hónap kivitetöm a vasutra. Mert hogy a pesti vendégök elkövetköztek mögen tömlötz lött a szobábul.

- Nem bánom aszondi csak a rovaraimat ne vögyék el.

- Ne féjjon mondok inkább még a zöd atskóját is beadom, hogy összefogdoshassa a legyeket. Hát be is adattam, hogy mondok hagy tejjék öröme.

A két béröst mög elküldtem, hogy mondok most mán ne tátsátok itt a szátokat.

Odaültem osztán pélpázni a tömlötz ablak elé, hogy mondok mulatok a bolond ur beszégygyn.

- Éhös-e? - mondok, mert egy kis aluttej akad a háznál.

- Nem tej köll néköm, aszondi nagy búsan, hanem egy kis papiros mög egy kis ténta.

Beadom néki a kalamárist, mög a kalamust, hát olyan sebössen irt vele, hogy majd elszaladt a keze. Gondótam nem is ír tán, csak firkál, de ahogy mögirta a levelet, látom, hogy röndös írás, ha nem is magyar. De azon tsudálkoztam legjobban, hogy úgy mögirta a levelet, hogy etzör se nyalt bele.

Aszondi vögyön el kend a pízömbül egy koronát oszt vitesse el ezt a levelet a szolgabiróhon.

Itt egy kitsit möggondókottam, hogy mondok hátha valami atyafiság oda ez a bolond, de mondok az is mindögy azért csak bolond marad.

Hát lám mi kereködött ki ebbül? Alig hogy a Kátsa visszaérközik gyön ám egy tsöndér, hogy aszondi ki köll eresztetni az urat, sömmi bántódása ne lögyék, mert nem bolond.

- Hát mondok kieresztöm, de osztán magára vessön a tekintetös szolgabíró ur, ha valami galibát tsinál.

Hát szabadon eresztöttem, de aszondi itt marad mán ú most egy pár napig, mert ha máshova mögyön mögen bajba kerülhet. Oszt aszondi agygyak neki szállást mögfizeti.

- Hát mondok nálam möglakhatik, mög bogarat is fogdoshat a faluba, de azt mögtiltom, hogy masina ne lögyön a zsebibe.

Hát itt is lődörgött a faluba, mög a falu körül. Fogdosta a sok bogarat, oszt beleöldöste őket pájinkába, hol mög avval mulatott, hogy gombostút vött, oszt fölszurkálta a bogarakat.

Hogy a píz könnyen tsöppent túle, hát a Kátsa is melléje szegődött, oszt etzör egy marék bolhát hozott neki, azér is kapott egy hatost, de mögmondta, hogy neki egyfajta férögbül tsak egy köll. Hát hozott osztán a Kátsa mást is.

Mikor mán egy hétig nálunk vót, haza gyön etzör nagy örömmel, oszt aszondi kétféle uj pókot tanált, oszt hogy én ütöt olyan jól tartottam, hát köszönetképpen az én nevemről nevezi el.

- Mán mondok tisztótt ur, mindönnek van határa, de tuggyá mög, hogy én nömös embör vagyok, az én nevemet bizony ne aggya rá sömmiféle rusnya férögre se.

Oszt ebbül láttam, hogy mégis tsak neköm vót igazam, nem a szógabírónak.

A röpülő mestörség.

Hogy olyan jámbor fajta bolond vót ez a másik pesti ur, tsütörtökön délután ütet is kivittük a pintzébe, de ez nem nagyon ivott, tsak beszélt.

Többek között azt is beszélte, hogy aszondi mink még mögérhettyük a röpülő masinát, mert aszondi sokan fárasztyák azon az eszüket, de még eddig ki nem találták.

- Minek az mondok, ha a jó Isten azt akarta vóna, hogy madarak lögyünk, hát madárnak teremtt vóna bennünket, de ő azt akarta, hogy földön járjunk, vagy hogy a ló vügye az embört, hát így van ez jól.

- De aszondi az ur aki a röpülést kitanáli egy millió forint sok píz, de annál is többje lösz, mert ha a paraszt nem is röpül, az urféle mind röpülni fog.

Gondótam magamba, mégis igazat mond.

Mikor oszt elkövetközött tölünk, egy délután ahogy ott ülünk a pintzébe, mondok a sógornak, mirül gondóködik kend?

Aszondi a röpülő masinárúl ő. m. a f.

Mondok neköm is azon jár az eszöm.

Mögszóla a Kátsa is a küszöbön, hogy ű is éjjel nappal ezön tünődik.

Mondok ha bolond is az a pesti ur, de az való igaz, hogy aki kitanáli hogyan köll röpülni, gazdag lösz, mert lám az urak mindön bolondságon kapnak: itzikliznek, mög lábbal labdáz-nak.

Aszondi a Durbints, hogy nem löhet az nehéz, tsak két nagy szárnyat köll összeve tsinálni tojjuból, még pedig lúdtojjuból.

Aszondi a Kátsa, szöd ő tojjut amennyi köll, tsak neki is aggyunk a nyereségbül valami keveset.

- Hol vönnél annyi tojjut? mondok. Nehéz az embör teste, nagy szárny köll, köll talán három öles is. De mondok lám a denevérnek nints tolla, sem a lipének, sem a tserebogárnak, mégis röpül. Hátha mondok ponyvából tsinálnánk szárnyat?

Aszondi a sógor neki is van egy rossz ponyvája, odaaggya, de ki tud abbúl szárnyat tsinálni?

- Én aszondi a Kátsa.

Oszt olyan büszkén verögette a mejjit, mintha egész életibe embörszárnyat tsinált vóna.

- Mondok hogy tudnád te ezt?

Aszondi tsak bizza rám biró uram, mög aggyon két rossz ablakrámat, madzagot mög két nadrágszijjat, mög két garast tsirizre.

Mondok a sógornak ördög vigye azt a ponyvát, aggyuk oda neki, hátha ez a tzigány régön mög tudta vóna tsinálni, tsakhogy ponyvája nem vót, mög ablakrá mája. Pélpá szurkálót is ojat tsinál ez, hogy városi mestör nem tud ojat.

Aszondi a sógor magam is bizok benne ő. m. a f. mert lássa kend sógor ez mindönt ért ez a tzigány, a gyógyítástul kezdve a kályhatapasztásig. Ha irni olvasni tudna, még tán gyiákul is tudna ő. m. a f.

- Hát mondok a Kátsának mégis hogyan gondolod?

Aszondi a Kátsa, kifeszítöm a két ponyvát két madár szárnya formájára. A két ablakráma lösz a vállamon, arra szögezök egypár hosszú fűzfaágat, de erőset, oszt így feszítöm rá a ponyvát fonállal mög tsirizzel. A két ablakot a hátamon az egyik nadrágszíjjal összekötöm, a két karomat belefűzöm, oszt lebögtetöm, mint a lúd.

- Jól beszél, - mondok a sógornak, de mondok fogsz-e szállni?

- Hát hogyan?

- De mondok, hátha nem fogsz?

- Addig mozgatom a szárnyat míg tsak fel nem sállok. A lud is addig mozgati, billegeti, hogy ecser tsak felrepil.

- De mondok, hát a másik nadrágszíjj minek?

- A másik? Kell azs is.

- De hová?

- Hát a nadrágomra.

- Hát mondok nem sajnálom a nadrágszíjjat, sem a két garast, ha nem kerül többbe, de mondok nem szeretném, ha a faluba mögtudnák, hát hol tsinálod?

- Itt aszondi a Kátsa, a szőlőbe.

- No mondok, hát hónap odadom a ponyvát, oszt fogj hozzá. A két garast is mögkapod hónap, mög az egyik nadrágszíjjat tülem, a másikat a sógortul.

Hát a Kátsa másnap kitzепelte a két nagy ponyvát mög a két rossz ablakrámat a pintzébe, oszt neki fogott a gyiófa alatt a munkának.

Mögfogadtuk, hogy titkon tartjuk ez a dogot, de hogy én összeveszttem a zannyukommal, hát azt tanáltam mondani, hogy mondok, majd beszélsz énvelem még térgyön is, mikor kazallal lösz a bankóm, hát lám estére már addig simogatott, hogy kisimogatta belülem. Lölkire fogatta, hogy el nem mongya, de mért is hogy az asszonyi nyelvet madzagra nem löhet kötni mint az malatzot. Másnap estefelé már innen is onnan is gyöttek az embörök, oszt ott pélpáztak a Kátsa körül.

A mónár sógor is odagyött, oszt aszondi akkor röpül evvel az embör, majd mikor a malom kereke visszafele forog. Aszondi a Kátsa:

- Hogy aszondi ád-e egy zsák listet malnár uram, ha megles a repülés?

- Adok aszondi a mónár sógor hármát, ha a malomon köröszkül röpülsz.

Senkise hitte, hogy löhet röpülni, tsak a Kátsa. Én magam is kétségösköttem, mert mondok a mi még nem vót, nem igen szokott lönni.

Harmadnapra mán úgy kiszabta az egyik szárnyat, hogy még aki nem hitt is benne, adott egy garast belé.

Mert hogy szavamat ne felejtsem mindönnap új kötség adódott elő. Hol a tzérna fogyott el, hol a tsiriz, hol apró szög köllött, hol fót a vászonra, hát mindönki belé állott egy-két garassal a haszonba, oszt még sajtot is hozattak a tzigáynak tsakhogy dógozzon.

Mikor mán mögvót az egyik szárny, a Kátsa fölötötte az karjára, oszt lebögtette, közbe mög nagyokat ugrott félszögön, oszt kajabált, hogy jaj aszondi bizony elkap!

Hát még jobban hordták neki a garast mög a pájinkát, oszt még a zasszonyok is kijártak a tsudájára.

Hanem hogy ojan nagyon jól tartották a Kátsát, mán a második szárnyon sehosse boldogult, mert délbe mán mindig részög vót, oszt ögyre azt hajtotta, hogy aszondi, ráérünk, hát pihennyünk.

Hát mögtiltottam a pájinkát.

Oszt ott beszélgettünk mindön délután, hogy mi lösz, ha ez a találmány közönségös lösz, oszt a tolvajok szárnyon járnak, hát mondok akkor a kisbirónak is szárnyon köll járnia, mög a tsöndöröknek, oszt ahejött hogy a derekát ütnék le a tolvajnak, hát a szárnyát ütik le.

Mög más effélét beszélgettünk.

De lám hogy a Kátsának pájinkát nem attunk, hát egypár tsizmát követelt, mög egy uj viselt ruhát a városbúl mer aszondi nem dógozhatik, ha fázik a lába.

- Hogy a penisz ögyön mög mondok, hát a télön nem fáztál meztláb, most mög mán nyáron is fázol? No nézd! Mintha nem egész életibe meztláb járt vóna.

De azér mögvöttük neki, amit kívánt a városi ótskásnál.

Akkor mög, hogy pájinkát nem adtunk neki minduntalan az görtsrül panaszkodott, hogy beléállt az karjába, hogy ha mán nem ihatik, legalább az karját dörgöjjék pájinkával.

Utójjára mán annyira elkényösödött, hogy még a bagóba is válogatott, tsak a tzibarvéget akarta bérakni.

Uram isten mondok, bizony mögdobálom ezt az akasztófárávalót minekelötte elkészülne, de tsak türtöztettem a boszuságomat.

A harmadik hét végén mán készen vót mind a két szárny, de a Kátsa mégis tsak szöszmötölt rajta.

De a füstös tagadódat mondok, most mán vagy röpj, vagy rosszul jársz.

Aszondi ű péntökön nem kezdi, hát jól van mondok, de hónapnál tovább nem várok.

Másnap oszt özvegyült az egész falu a pintzénél, vártuk az röpülést, de aszondi a Kátsa, hogy ű nem röpj, mert az nem vót az öggyességbe, tsak az, hogy ű szárnyat tsinájon, hát ihol a szárny, mög van tsinálva bötsületössen, röpjön aki akar.

- De a tagadóját mondok, ha mögtsináltad, mutasd is mög hogy hogyan köll vele bänni.

- Aszondi tsak azt asz egyet ne kívánna tílem a kesség, más mindent eremest.

- Mondok nekünk most ez köll.

- Aszondi, próbálja talán a kisbiró, énnekem nem való a repilés. Sohse hallottam, hogy tzigány repilt valna.

- Hát mondok száz szónak is egy a vége.

Avval két kézre fogom az botomat, oszt mondok:

- Röpj-e vagy nem?

- Jojó, aszondi a Kátsa elugorva hát repilek repilek tsak ne siessünk. Megmutatom hogyan kell.

Avval fölötti a karjára a két szárnyat, oszt lebögteti.

De nem röpül.

- Jobban lebögted mondok.

- Nem merem aszondi a Kátsa. Félek hogy elkap.

Mögen emelöm a botomat, mögen lebögtet, oszt ugrik is közbe, de tsak nem száll.

- No mondok, hát nem jó a szárny, most már nyilván való.

- De aszondi jó a szárny, tsakhogy meg vagyok ijedve. Ha valaki két pöngőt adna, mindjárt tudnik.

- No aszondi a Durbints sógor, hát ö. m. a f. azt a két pöngőt, mögadam.

- Még egy garast pájinkára, mondja a Kátsa.

- Azt is mögadam ö. m. a f.

Föláll a Kátsa, pöki az markát dühösen oszt lebögteti mögen a két szárnyat, ugrik nagyokat, mög visit is hogy félre asz útbúl, detsak nem bírt fölszállani.

- No mondok gazembör vótál egész életödbe, gazembör is maradsz.

A mónár akkor érközött oda, látta, hogy a Kátsa nem tud röpülni, hát aszondi:

- Száz pöngőt adok, ha a malmot átröpülsz.

Avval kivöszi az bugyellárist oszt kivág az én markomba egy 100-áz pöngös bankót.

- Itt van aszondi a kösség színe előtt lötöszöm a bíróság kezibe a százast. Aggyák oda neki, ha az én malmomat átröpüli.

Itt a Kátsa is mögharagszik, szödi-vödi a két szárnyat, indul az malomnak. Aszondi az malomnál tsak egy iveg bort aggyanak előbb, mert elfogyott az ereje.

Hát azt is kapott.

Akkor oszt aszondi, mögtróbáli először, hogy fölülről száll le, mert még nem tuggya a járást a malom tetejin körösztü.

Hát még a kisbíró is segített neki. Fölvitte neki a két szárnyat a malom tetejire oszt öszve kötötte rajta.

A malom van vagy négy öl magos, de mondok lássuk a leszállást.

Hát lám mijen a tzigány, nem hogy körösztü tudott vóna rajta röpülni, hanem még lefele is háttal gyött.

Levél a vasuti minyisztör urnak.

Tisztött minyisztör ur lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá tsak azt akarom mög-
irni, hogy a vasuti öszveütődésöket hogyan löhet mögszüntetni. Mert mindönki ugy használ az
hazának ahogyan tud.

Hát hogy a zeletin kezgyem, bémöngyönk a nyáron a méltóságos báró urhon az hid erányába,
mivelhogy azt igérte választáskor, hogy a maga kötségin tsináltati mög az kösség higgyát.
Oszt az ámbituson ott lapdázik a kis méltóságos.

Piros lapda vót a kézibe, oszt ahányszor leütötte, mindig fölugrott, már mint a labda.

- Ejnye fene mondok mitsoda labda az méltóságos urfi?

- Aszondi apám hozta Pestrül.

Mutati, nézöm, tsapom az földhön, hát úgy ugrik mint az bolha.

- Mibül löhet ez mondok.

Aszondi a gubernátor kisasszony gumilásztikony.

- Mi az a gumilásztikony mondok.

- Aszondi valami fának a levibül van. Mikor mögkeményödik labdát tsinálnak belüle.

Mögnymogatom az labdát, hát puha mint az emböri test. Mögen ütöm az földhön, mögen
ugrik.

- Mondok szétmönne-é ha ráállnék.

- Nem aszondi a gubernátor.

Tróbálok ráállani, hát nem hogy a labda mönt vóna széjjel, hanem majd hogy a fejem nem
esött széjjel ugy a zasztalnak vágóttam.

Hát lám mijen kitalálás.

Sokat forgattam a zeszömbe, hogy mi hasznosat löhetne ebbül tsinálni, a kösségházán is
beszéltünk rúla, hát mondok mögirom kigyelmednek minyisztör uram.

Azt köllene ebbül tsinálni, hogy akkora labdákat köllene tsináltatni, mint a tizakós hordó. Oda
köllene kötni mindön gőzös elejire öggyet mög a hátujjára öggyet. Már most akár elül, akár
hátrul esnék az öszveütközés, nem tönne kárt sem az embörbe, sem a gőzösbe, hanem elrugná
az gőzöst. Oszt mentül nagyobb lönné az öszverugodás, antul nagyobb lönné az széjjel
rugódás.

Mejhöz hasolló lyókat kívánok.

Göre Gábor
bíró ur.

A vadász így járt.

Lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá, hogy a városba jártunk, láttuk kiirva, hogy aszondi *Rip van Vinkle*, eleinte nem ügyeltünk rá, de hogy a harmadik negyedik sarkon is mögen ki vót irva, hát ott tüneködünk, hogy mi löhet az, hát aszondi egy ur azt jelönti az, hogy az egy embörnek a neve.

- No mondok bizonyosan nímöt embör az, mert én ijen nevet sohase hallottam.
- Az tsak olyan komégyiás név, aszondi, mert komégyiások vannak a városba.
- No mondok ezt mögnézzük. Hát beváltakoztunk a színház pallására este a sógorral, oszt ott hallgattuk hogyan muzsikálnak odale.

Etzör tsak fölhúzódik a fal, oszt láttuk hogy ott összevissza énekölnek, ki szaladgálva, ki álltában, de mindönféle idegön ember.

- Mi lösz ebbül sógor mondok, mert hiába nints soha szaladgálás.
- Aszondi talán tűz van odaki.
- Mondok az möglöhet. Maragygyon tsak itt kend én majd mögnézöm.

Avval leballagok oszt körüljárom a házat. Mondok egy tüzoltónak:

- Nints tűz?
- Nints aszondi.
- Hát mondok mi baj van, hogy ugy zavarognak odabe.
- Aszondi nem tudom, mer én tsak ideki vigyázok.

Vissza akarok mönni, hát elájja a zutamat egy vörösgalléros embör.

- Jegyet aszondi.
- Mondok tán a reskontót kéri? Váltottam mán mondok.
- Hát hun van?
- Odaattam a zasszonynak?
- Mitsoda asszonynak?
- A ki odafönn van a palláson.
- Aszondi beszélhet kend, jegy nélkül nem eresztem be kendöt.
- De mondok kétször a patikába se köll füzetni. Húsz krajtzárt fizettem én. Mitsoda huntzutság-e? Elvöszik az embörtül a tzédulát, oszt hogy mögen váltsak!

Addig addig veszeköttünk, hogy odagyütt egy úr oszt uj czédulát adott.

Fölmászok vele a pallásra, mögen kéri az asszony.

- Csak azt lesse mondok, hogy odaaggyam. Vögyön magának odale ha akar.
- De aszondi ide köll adni.
- Majd ha fagy mondok, nem vagyok bolond.

A színház népe is odafordult, oszt sziszögtek mint a liba, hát beszélni kezdöm, hogy mit akar az asszony, hadd tuggyák odale is.

- Hallgasson kend aszondi a röndér mert kitöszöm.

- Azt szeretném látni mondok. Nem azér fizettem én.

Hát akkor elhallgatott.

Nézzük oszt, hogy mi van odale, hát gyön ám egy vadász a röttentő erdőbe, oszt ott hujángat mög danógat magába, de nem magyarosan. Egyszer csak előtűnik a sok késértet, a vadász mögijed, de rajtam is végig futkosott a hideg, még a szűröm szőre is fölborzolódott, mert késértetöt csak etzör láttam életömbe, akkor is csak öggyet.

A sok késértet innya adott a vadásznak, hogy ne féjjön, mink is előszöttük az kulatsot, hogy ne féjjünk, de a sok késértet csak ott maratt, oszt úgy danótak majd föl vötték a házat.

Féltömbe aztán öszve szödöm a lölki erőmet, oszt nagyot huritok:

- Mindön jótét lélok ditséri a zurat!

Hát nem hogy eloszlott vóna a sok késértet, hanem még nevettek. A röndér mögen odagyön, hogy aszondi nem igazi késértet az, hallgasson kend!

- De a kutya ugassa mög mondok, ha nem igazi ne rémijje a bötsületös embört.

Hát mi történt a vadászszal? Nem jó bort attak neki innya, hanem valami maszlagosat. Ugy összerogyott tüle, hogy a fejit is alig birta. A késértetök mög rádanótak, hogy aszondi: Husz évig itt alunni fogsz!

- De mondok ez nem igasság, ezt föl köll jelöntení, mert mög is halhat.

- Hagyja kend ö. m. a f. - feleli a sógor, vannak itt ölögen majd elvégzik.

Avval, hogy leeresztötték a falat, szöggyük a kalapot oszt indulunk.

Aszondi egy úr:

- Föléled mögen, ne búsújjanak.

- Mondok ha föléled is, ki tuggya mögérjük-e?

Aszondi komégyia ez csak.

- Tudom én mondok, de éppen az a gyisznóság benne, hogy komégyia oszt mégis húsz eszten-deig köll várakozni.

Avval visszamöntünk a kotsmába.

A zuj rutli.

Lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok továbbá olvassuk ám a sógorral, hogy aszondi osztáj sors játék. Mi löhet ez mondok.

- Rutli az ö. m. a f. - aszondi a sógor, tsakhogy elfordították a nevit.
- No mondok tsakugyan, mer ihol e itt van, hogy egy millió koronát is löhet nyerni mög százezreket.
- No aszondi a sógor tögyünk rája.
- Mögájjunk mondok, hagy olvasom végig.

Hát végig olvasom, oszt ott a vége nagy ordéttó bötükkal, hogy aszondi *mindön második sorsjegy nyer.*

- No mondok hát tögyünk. De mijik számra?
 - Hát aszondi a sógor a másodikra ö. m. a f.
 - Belépünk a bótba, mondok a szörös fülünek, a nagy rutli erányába gyöttünk.
- Röttentő mögörül, oszt szödi ki a nagy sok rutli tzédulát.
- Hát aszondi mijen köll: 70-ven 5 karajtzáros-e vagy derágább.
 - Mondok tsak egy 10-iz karajtzáros, mert közösen tösszük mög a sógorral.
 - Aszondi ez a legótsóbb, a másfél koronás.
 - No mondok ez hát fene derága. Mit szöl kend rá sógor?
 - Hát aszondi a sógor, ha biztosan nyerünk, nem bánom ö. m. a f.

A bótos ide ad öggyet. Fölrakom a zókulárét, nézöm, hát öt szám is van rajta egymás mellett, oszt sömmi az első.

- Mondok ez nem jó szám. Én ijét világeletömbe se láttam, hogy sömmivel kezdöggyék. Talán zsidó szám ez?

Mutati a másikat, azt is nézöm, az mög tsupa hármas.

- Esse jó mondok.

Mutati oszt valamennyit. De mondok had gyujtok pélpára, mer e soká tart.

Hát ott válogattam vagy egy óra hosszáig.

Aszondi a bótos, hát mit keres benne? A másodikat mondok, de mán azt kivötte az ur, ne is tagaggya.

- De nem vöttem én aszondi mérgesen.
- Debizony kivötte mondok. Nem ér ez sömmit egy se.
- Hogyne érne aszondi.
- De mondok nem tösz engöm bolonddá a zur, mer ha evvel nyerni löhetne, nem adná el a zur még 100-áz pöngőjér se.

Hát lám mijen goromba vót, még aszondi, ottkin tágasabb. Oszt kinoszogatotott bennünket.

Mejhöz hasolló lyókat kívánok.

Göre Gábor
bíró ur.

Beszélgetés.

- Mi baj bíró sógor, hogy úgy ki van kend kelve a képibül?
- Ki ütött a háboru sógor!
- Hun?
- Áfrika országba.
- Áfrika? Hun az az Áfrika ország ö. m. a f.
- Tugya fene sógor, valahun Amerikába.

Levél a sógornak.

Tisztótt Mártony sógor lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá hogy mostanába nem irtam, az azért vót mert sógor nem azér van a gyesznótor, hogy az embör irjon most pedig ádvént első vasárnapja óta hun itt hun amott van gyesznótor, oszt ha gyesznórúl van szó akkor is én vagyok a zelső a faluba. Mert valamiképpen nem eshetik mög püspök nélkül bémálás, akképen nálam nélkül se eshetik mög a gyesznótor.

De hála légyön a lyó Istennek, hogy a gyesznót teremttötte, mer ennél különb állat nints a világon, ebbül is látzik hogy Noé apánk köröszvény embör vót, mert nemtsak a bort szerette, hanem gyesznó ólat is tsinált az bárkába, hogy a zemböri nemzet kóbászból ki ne foggyon, se szalonnábul. Hát mink a Durbints sógorral mán harmadik hete mindönnap kóbászós jóestét kívánunk egymásnak, mégis azt olvastam harmadéve, hogy a Szemere nagyságos ur aszonta hogy aszondi nem boldog az magyar. Nem a fenét. Nézzön szét ádvéntbe azután beszéljünk.

Mejhöz hasolló lyókat kívánok.

Göre Gábor
bíró ur.

Uly esztendő napja minálunk így vót. (1901)

Tisztótt Mártony sógor lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá bort, buzát, békeségöt, jó egészségöt, és hogy az Isten éltesön bennünket ebbe a zuly századba is.

Továbbá mondok azt is mög köll irni, hogy a zuly esztendő hogyan köszöntött be nálunk.

Hát a pap kihirdette, hogy aszondi éjféli mise lösz, mer aszondi uj esztendőbe fordul a züdő szekere, oszt úgy illik, hogy az templomba tanájjon bennünket a forduló. Hát ott vótam, oszt aszondi a sógor, hogy aszondi mér búsúl kend ö. m. a f.

Mondok a sógornak, bizony sógor nagy nap ez, mert az bizonyos, hogy most itt vagyunk a század első napján, de az nem bizonyos, hogy itt löszünk-e a zutolsó napján.

- Dehonnem aszondi, elgyövünk akkor is.

- Látszik mondok, hogy nem tud kend se irni se olvasni, mert nem tuggya kend, hogy egy század ippeg száz esztendő.

Akkor a sógor is elbúslakodott, hogy aszondi:

- Ö. m. a f. kár hogy mink ketten möghalunk.

- Mondok még az se vóna kár, ha tudná a zembör, hogy hova kerül? Mert lássa kend, ha a mi falunkbéliek ott is egy hejön vannak, akkor ott is én löszök a bíró, kend mög a zelső eskütt, de ha szanaszéjjel vannak, akkor tsak úgy löszünk a sok idegöny között mint Pestön, hogy tsak ide oda lükdösnek bennünket, oszt minduntalan ránk ordéttoznak, hogy nem szabad pélpázni.

A pap aztán ránk atta a zaldást, mink mög nagybúsan haza möntünk.

Másnap még ki se keltem a zágybúl, jelönti a zasszony, hogy aszondi bujjon ki mán kend a dunna alól, mer a zesküttek várják kendöt.

Hát hamarosan felötözködtem, möghúztam a tsutorámat, oszt átmöntem a kösség szobába.

Itt elém áll a Durbints sógor az esküttek szószólója képpen oszt aszondi:

- Hála lögyön a fölségös Istennek, hogy mögen uly századra virradtunk, kigyelmed bíró uram a falu feje ö. m. a f. hát kigyelmedhöz jöttünk legelsőbe, hogy az lyó Isten ebbe a századba is éltesse ö. m. a f. Mert ahol a bíró lyó, ott a kösség is lyó ö. m. a f. valamint ahol a gazda lyó, ott a zökrök is röndbe vannak ö. m. a f. Kigyelmed a zokosságával is, tudományával is bötsületöt szörzött a kösségnek, hát ö. m. a f. azt kívánjuk, hogy sokájig üjjön az birói székon ö. m. a f. ne lögyön sok panasz, tsak sok igazság, ö. m. a f.

Avval elmondta a végén a szokásbéli köszöntöt, hogy aszondi:

Örüjjön kigyelmed ma uly év napjára ö. m. a f.

Hogy szépen fölvératt piros hajnalára ö. m. a f.

Valamennyi fűszál az kerek mezőbe ö. m. a f.

Annyi áldás szájjon fejére ebbe a zesztendőbe ö. m. a f.

Ha pegyiglen möghal, mönyekbe vitessön ö. m. a f.

A zarany korona fejibe tétessön ö. m. a f.

Éjjön!

Ojan szépen elmonta, hogy magam is mögkönyveztem, oszt alig jutottam szóhon, de asztán ojan szép beszédöt pöndöritöttem vissza, hogy mind réttak, mert mondok a kösség virágzásába rönd köll, oszt ebbe a zeskütteknek is része van, mert valamind az föld is tsak akkor hordozza jól az termést, ha jól mögrágyázzák, akképpen az kösség is az jó példa adásba erősödik.

Pájinkát hozattam osztán mög foghagymás piritóst, oszt tsak azután möntünk a paphon mög a méltóságos bárónéhon, de ott mán én magam montam a beszédöt, jól kivágtam mindön hejön a zesküttek örömére.

Mejhöz hasolló lyókat kívánok.

Göre Gábor
bíró ur.

A ZÖREG TÁTRA.

Írás az tátra nevezetű högyekről, de főképpen a lomnitzi tsútsos högyről.

Sok mindenfélét mögirtam a *Veszödelmek* nevű könyvembe, oszt hogy élőszóval is elmondok öggyet mást, akkor látom hogy vagy kifelejtődött az könyvből, vagy pedig tarisznyába maradt.

Mert ki is győzné mindazt írásba foglalni, amit látott hallott, még a végrehajtó se tudná leírni, pedig annak úgy nyargalászik a tolla az papiroson, mint a három hónapos tsikó a gyöpön.

Én bizony nem tudok ojan sebössen írni, amikor keveset irok is, úgy sörtzög a tollam, hogy a minap is ahogy itt mönt el a kösségháza előtt a Fekete Turgony sógor, aszondi vagy petsönyét sütnék a biró sógornál, vagy ír.

Hát hogy a Durbints sógornak elolvastam a könyvemet, aszondi fáinul mögirta kigyelmed, de valami kimaradt. A Tátrabeli járás.

- Ki győzné mondok.

- De aszondi ezt még írja mög kend, mert lám sok magyar él a hazába, aki csak hirtől ösmeri a Tátrát ö. m. a f.

- Tsakhogy sógor, én úgy elfáratam ottan, hogy ha tsak rá gondolkodom is le ver az fáradság.

- Mindögy sógor, ezt mög köll írnia ö. m. a f. mert ennél magosabb hejőn sohse jártunk ö. m. a f. Oszt még az unokánk is tanulhat belüle ö. m. a f.

Addig addig noszogtattak, hogy most mán nem maradhatok tőlük, mögirom.

Hát úgy kezdődik, hogy mikor Egörbül Fijoméba ügyeköztünk etzör tsak látunk a zég ajján egy nagy tarjagos fölhőt magunk előtt. Mondok a sógornak nem éroz-e a kend lába valami üdöváltozást?

- Nem aszondi.

Hát mondok nézze kend azt a haragos fölhőt.

- Régön nézöm, aszondi, de nem tudok kiokosodni belüle.

Másnap ahogy tovább utazunk, nézöm a zeget, hogy mijen lösz a züdő? hát mögen ott a nagy fölhő.

- No mondok azt a réz tsákányát annak a fölhőnek, abból vagy földindulás lösz, vagy más valami nem szeretöm.

Aszondi a sógor is:

- Ténnap óta nem változott az a fölhő ö. m. a f. magam is rosszat gondolok mán.

Egész nap azt néztük, mert szömbe möntünk vele, de nem változott, hát azt a vörös tulipántját annak a fölhőnek, mikor közelebb érünk hozzá, akkor látjuk, hogy nem fölhő az, hanem högy.

Itt még a pélpá is majdhogy ki nem esött a szánkbul, úgy elbávászkottunk, mert soha ekkora högyet még álmunkba se láttunk. Kérdöm egy embertől, hogy mitsoda högy az?

- Hát aszondi mi vóna más mint a Tátra.

- Tyű mondok hát ez van a magyar tzimörbe?

- Ez aszondi.

Elmutogatta oszt a lomnitzi tsutsos högyet is, mer az a legnagyobb. Ha szalonnábúl vóna, abbiz akkora vóna, hogy a magyar nemzet ezör esztendejig el nem bírná kőttetni, de bár hogy abból vóna.

Möntünk möndögéltünk, de mégis nagyon soká értünk oda. Tsak másnap délbe érköztünk egy kis faluba. Ki vót irva a neve, hogy aszondi Tátrafüred.

- No mondok ki itt a biró?

Aszondi egy embör, hogy aszondi nem falu e, hogy biró vóna benne, hanem dilektor.

- Mondok akármi a neve, be köll hozzá szólni, hogy aggyon szállást.

Hát bevezettek egy patika forma szobába.

- Aggy isten mondok, hát ki itt a dilektor?

Föláll egy kis tsenevész embör, oszt aszondi, hogy ő a dilektor.

- Hát mondok löhet-e szállást kapni ebbe a faluba?

- Löhet aszondi akár ebbe a házba is adhatok. Hányan vannak?

- Hárman mondok, de a tzigány möghálhat a kotsin is.

- Aszondi fürödni jöttek kendtök?

- Mondok hát ha löhet itt fürödni is, azt se bánnyuk.

Benyul a fíjókba oszt kimarkol egy tsomó tzédulát.

- Aszondi mijen fördő köll. Gőzbe kádba vagy fenyőbe?

- Mondok fenyőbe még nem füröttem, hát azt tapasztajjuk mög.

- Aszondi ötven grajtzár fejenkint.

No mondok magamba ez fene derága, de hadd lögyön mög a kedve, hát vöttünk két tzédulát.

- Hát mondok hova szól ez a két tzédula?

Mutat egy nagy házat.

- Oda mönjenek aszondi. Óra is van a házon. Ezér a tzédulájér adnak két fördőt.

Avval egy inas forma fölvezet az emeletre egy szobába. Két ágy van benne. Szörnyű uras. Mondok az inasnak, talán ezt se adják itt ingyen?

- Nem aszondi 7-forint egy napra.

- Tyű a zárgyelusát mondok, akkor nem is szállunk belé. Hát így vendégölik mög itt az magyart?

- Így aszondi.

- No mondok, hát tsak fökügyön bele maga a dilektor ur.

Avval ujra kimöntünk.

Mondok a sógornak a fördőt mán kifizettük hát hasznájjuk el.

Avval béballagtunk a fürdőházba.

Elvöszí egy embör a tzédulát, oszt aszondi várjanak.

Várunk sokáig. Etzör benézök a zajtón, hogy mit tsinál, hát látom hogy habot ver a kádba, mint a báró szakátsa.

Aszondi oszt mikor kigyön:

- Tessék aszondi kész a fürdő.

Bemögyünk a szobába, hát két kád van benne. Arasznyi magos fehér hab mind a kettőbe.

Összenézünk a sógorral, oszt mondok:

- Nem ojan-e ez sógor, mint a pesti kávé?

- De aszondi szakasztott ojan.

Félreütöm a habot, hát tsakugyan barna lé van alatta.

- No sógor mondok ugyan mögurasodtunk, kávéba fördünk azér a zötven grajczárér.

Aszondi a sógor ne ögyük-e mög inkább?

- Mondok nem látok kanalat.

- Aszondi löhet, hogy ezt ugy öszik az urak, hogy benne ülnek ö. m. a f. De sok mindönt kitalálnak!

Avval beleülünk nyakig, oszt szörpöjjük a habot.

Hát nem vót nagyon jó, de mink ketten mégis elmondhatjuk, hogy kávéba föröttünk.

A Kátsa máig is sajnájja, hogy oda nem hittuk, hogy aszondi, hogy lakott vóna jól életibe etzör kávéval.

Ott háltunk osztán, én a kotsin, a sógor a kotsi alatt, a kotsisunk a jászolba, a tzigány a jászol alatt.

Mondok másnap a sógornak, ha mán itt vagyunk, nézzük körül azt a lomnitzi tsútsos högyet, hát neki indultunk oszt elballagtunk a högy lábájig. No ménkü nagy högy, a babilonyi torony se löhetett annál magosabb, de hogy tudott így mögnőni?

A sógor is eláméskodott rajta oszt aszondi:

- Ez hát dörék högy ö. m. a f. Nem hiszöm, hogy párja akadna ez világon.

- Ma mondok magam is azt gondolom, mert lássa kend, ha nem vóna ekkora ez a högy, hát Árpád apánk nem föstette vóna bele az magyar tzmörbe.

Itt egy patakot is láttunk, ugy szakadt le a högyről, hogy ha embör gyönne úgy le, hát izzé porrá törne mindön tsontya.

Talán máig is ott tsudálnánk az patakot, ha mög nem láttuk, hogy kotsma van az partyán. Neköm a vizről mindig bor jut a zeszömbe. Gyerünk be mondok.

Kérdöm a kotsmárost, hogy mi ebédöt adna?

- Hát aszondi van leves, mög forrázott istráng.

- Mondok istrángot tsak nem ötet tán velünk?

- De aszondi fájin étel az.

Akkor magyarázza elő aztán, hogy a halat hijják erre istrágnak. Mert tudni köll, hogy erre mán tótok laknak, mert itt teröm a derót, mög nímötök is laknak erre, oszt ögye mög a ziz őket az mög mind nímötül beszél.

- No mondok hát aggyon istrángot.

Ott ahogy elmulatozunk az istráng mellett, ránk estélődik, oszt láttuk ám, hogy a zeggyik sarokba ott beszélget nagy halkan két ur mög két asszony. A zegyik asszony tsúnya vörös orru sovány. Láttam mikor bégyött is. Ojan sapka vót a fejin, mint a zispány fijának télön, hogy ne fázzon a füle. De főképpen az kapta mög a szömömet, hogy hosszú bot vót valamennyinél.

Mondok a kotsmárosnak, hogy mondok talán tsak nem juhokat őriznek ezek?

- Nem aszondi, ezek azér gyöttek ide, hogy fölmásznak hónap röggel a lomnitzi tsutsos högyre. Ánglusok ezek.

Szőget üt ez a fejembe. Mondok a sógornak, hogy mondok:

- Mit gondol kend mér másznak ezek arra a nagy fene kopár högyre?

Aszondi a sógor nem gondolhatok mást, tsak azt hogy ha másznak, nem másznak hijába ö. m. a f.

- Magam is azt gondolom mondok, hogy van valami azon a högyön. Mögszólitom mögen a kotsmárost, hogy mondok:

- Hajja-e tés ur, mi van azon a högyön:

Aszondi a kotsmáros, hogy aszondi:

- Nints azon sömmise.

- No mondok a sógornak, akkor ezek kéntsöt keresnek ottan.

- Nem löhet másképpen ö. m. a f.

Mondom oszt a Kátsának, hogy mondok te tzigány vagy, mögérzöd-é a pízt a földbe?

- Azt nem aszondi. Én tsak az emböri zsebbe érzöm mög a pízt, akkor is tsak ha hedegilök.

Eltanakottunk osztán, hogy mondok ne eresszük el szöm elül a zánglusokat. Mert ha magyar földbe van az kénts, hát nints abba jussa a zidegöny embörnek.

A kotsmáros ötven grajzárér adott szobát, hát ott háltunk a zánglusok szobája mellett.

A zánglusok szobájából mindön szó áthallatszott, hát vigyázhattunk. Röggel mihent a zánglusok elkeztek köhögni, mink is fölédretdünk.

Finom uri szoba vót az, hogy errül is szójjak. Piros paklany vót a takaródzónk. Én a zágyba aluttam, a sógor a déványon, a Kátsa a pallón a szoba közepin.

Ahogy a zánglusok elkeztek ötözkönni, mink is.

A Kátsa nem ötözködött, mer ű úgy alszik ahogy jár, hát amig mink ötözkötdünk, a Kátsa a szökrényöket nyitogatta, hogy aszondi valamijik ánglus nem felejtette-e itt a pízös erszényit, vagy a tzigaré szopókáját.

Hát tanált is egy kis szökrénybe egy portzolány fazokat.

- No aszondi ez mögéri a zötven grajzárt.

- De mondok ezt nem szabad elhozni, mer akijé a ház, azé a benne való is.

Aszondi a sógor, jó lösz pedig ha elhozza a Kátsa, mer úgy vélekszök, hogy nem kerülünk vissza délre, hát legalább mög főzzük benne ö. m. a f. a zebédöt.

De én nem engettem, mert mondok előbbre való az becsület, mint az portzolány fazék.

Itt hogy a zánglusok után kikopogtak a szobából, nem volt sok üdő, teli töltöttem a kulatso-mat, oszt így főtarisznyázva mögindultunk a zánglusok után.

Tsak arra vigyázzunk mondok, hogy mög ne szökjenek.

A zánglusoknak nem is nagyon tetszött, hogy a nyomukat járjuk. Vissza-vissza fordultak. Nekik is tarisznya vót a hátukon, mint nekünk, a nagy bot a kezükbe, szöges talpu bakants a lábukon.

- De mondok magamba nézhattök benünket a mi szömünk elől mög nem szabadultok.

Hát tsak möntünk möndögéltünk a nyomukba.

Mán elejinte se tetzött neköm a högyön való járás, mert nem szokta az magyar, tsak a lapos földet. De a Kátsának se nagyon tetzhetött a zút mer aszondi: a ros féreg egye meg est a bides hegyet, messze van-e még a teteje?

Vissza nézők, hát még alig haladtunk valamit.

Mondok a Kátsának hozd a szűrömet mert meleg van.

Aszondi a sógor hozd az enyimet is ö. m. a f. mer én is kimelegöttem.

A Kátsa a nyakába szötte a két szürt, oszt még jobban szitta a högyet. Úgy mászott utánunk mint az tekenyősbéka.

Mondok a sógornak mögen félóra mulva, hogy mondok fene nehéz ez az idevaló bor, sohse huzta még az kulats így az vállamat.

- Az enyimet is húzi feleli a sógor, könnyebitsünk rajta ö. m. a f.

Avval mögálltunk, oszt jól möghúztuk a kulatsot.

A Kátsának is attam, mert mán úgy lehögött, hogy majd a nyelvit lógatta.

Avval möntünk tovább.

A högy fene meredök högy, oszt a zajján tsak van valami hitvány karácsonyfa erdő, de mán főjebb mindig kopárabb, mert kübül van az egész högy.

Mondok a sógornak, ha egy ilyen kühögy vóna nálunk a zalfödön régön elhorták vóna a högyet háznak. Oszt lám erre mijen gyatra nép lakik itt a kű oszt fábúl épít.

- Kása nem étel - feleli rá a sógor.

Mondok oszt mögen, hogy mondok nem köllött vóna ennyi bort elhozni.

Hát mögen mögálltunk, oszt könnyitöttünk az kulatson.

Aszondi a Kátsa avval nem könnyebb ha maguk isszák mög, mert akkor is tsak maguk vüszik.

- De mondok inkább vüszöm a hasamba mint az vállamon.

Hát neki is attam mögen.

Avval tovább hágunk.

Mán egy óra mulva szuszogott bennem a lélok is.

Aszondi a Kátsa:

- Hogy a ménkü tsapjon ebbe a högybe.

- Mondok ne káromkogy mert mink is rajta vagyunk.

De mentül föjjebb hágtunk a högyön, antul magossabb lett.

- No mondok, ha ezt tudtam vóna, neki nem indultam vóna, de ha mán eddig fömáasztunk, nem engedök a zánglusoknak.

Avval mögen elővöttük a kulatsot.

A Kátsa mán akkor leült, hogy ű aszondi vakujjon mög, ha tovább biri a szürt.

Neköm is fájt mán mind a két inam, a nagy mögeröltetéstül, hát mondok pihennyünk.

A zánglusok nem pihentek. Könnyü nekik. Olyan vékony vót a lábaszára valamennyinek, mint a gójájé.

Hát mögen ittunk, oszt mondok tovább mönnyünk-e?

Aszondi a sógor:

- Mán én nem birom tovább sógor ö. m. a f. mer úgy röscket a zínám, mint a fázó agaré.

- Hát mondok, magamnak sincs mán kedvem, de nem is köll, mer itt a zút, erre gyönnék vissza a zánglusok. Ha láttyuk, hogy sok kéntsöt hoznak, hát majd számon kéröm tőlük, hogy honnan?

Avval nekiültünk szalonnát sütni, oszt annak utána nagyot aluttunk.

Hát estefelé gyönnék ám vissza a zánglusok.

Ahogy möglátom üket, mondok mögájjunk.

Aszondi a vezető embör:

- Mi köll?

- Mondok először is aztat kérdözöm, hogy tanáltak-e kéncsöt, vagy nem tanáltak?

Aszondi.

- Mitsoda kéntsöt?

- Mondok ne tagaggyák, hogy kéntsöt ásni gyöttek ide.

- Kéntsöt? aszondi, nints itt még ólom se.

- Mondok, hát minek möntek vóna a högy tetejire?

- Hát aszondi nézni.

- Mit nézni?

- Aszondi a högyet. Mer azér jár erre a högyre ez a sok embör, hogy mind ezt nézi.

- Mondok hát mit néznek rajta?

- Aszt aszondi, hogy ennél nagyobb högy nints magyar országon.

- No mondok, hát tsak mönnyenek békével, mert látom, hogy üres a zsebök, de azt is tuggyák mög, hogy éngöm nem bolonditanak el, mer a ki högyet akar nézni, mögnézheti azt alulról is.

Avval eleresztöttem a zánglusokat. De a viz mossá el a zegész Tátrát, ugy fájt a zinunk, mikorra leértünk, hogy a Kátsának aztán egész éjjel pájinkával köllött bennünket dörgönie.

De szivesen dörgöt, mer ihatott.

A Tajtékpélpa.

Lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá, hogy a vásárba jártunk, hát mögállunk a pélpás sátor előtt. Sok mindönféle tajtékpélpa lógott a sátor falán, ki igenyös, ki hajlott nyaku, de tsupa úri pélpá.

Aszondi a zsidó, hogy aszondi:

- Pélpás embör-e kend?

- Az vagyok mondok.

A kezibe kap egy szép nagy pirosnyaku pélpát, oszt aszondi:

- Vögye mög ezt kend, árán alul adom, hogy pízöm lögyön a vasutra. Odaadom négy pöngőjér.

Nézöm a pélpát hát röttentő szép uri pélpá, még a kupakja is olyan, mint a templom kupolája.

Aszondi a sógor halkan, hogy aszondi vögye mög kend de rögvest ö. m. a f. mögér ez huszonöt pöngőt is!

Hát mondok a zsidónak:

- Két pöngőt adok érte.

De rögvest mögbántam, hogy annyit ígértem érte, mer a zsidó egy szót se szólt tsak idadta. Löhet hogy idatta vóna másfél forintér is.

Hazavisszük a pélpát, kiülök otthon a ház elejbe, rágyujtok, hát ojan бүдös mint a miskótzí patak.

Mondok a sógornak ez nem löhet igazi.

- De aszondi tsak szíjja kend ö. m. a f. igazi ez, tsak talán mögkenték valamivel attul ojan бүдös.

Mutattyuk oszt a Kátsának, hogy ítéjje mög ha igazi-e? Hát a Kátsa mingyán aszonta rá hogy aszondi kű pélpá.

No mondok, hogy a szilokféreg essön abba a zsidóba, mögtsalt éngöm. De nem azér vagyok én bíró, hogy annyiban haggyam, mer a törvény arravaló, hogy a hamisságot visszaigazítsa.

Aszondi a sógor, hogy aszondi öheti mán a fene a kend pízit sógor, ki tuggya hol jár azóta a pélpás zsidó.

- De mondok akárhol jár, mögkerestetöm a gézönguzt!

Oszt ösz a mérög, még a sógort is szídtam, hogy mondok de bolond esze van kendnek is, hogy így rá noszitott erre a pélpára.

Oszt mérgembe a falhon akartam tsapni, de a Kátsa nem engette. Aszondi bizzam rá a pélpát, kikeresi ű a zsidót akárhol is, oszt vissza véteti vele.

- Hát mondok nesze.

Elballag a Kátsa a zurasági kastély felé, de egy órá is alig fordult el, gyön vissza, letösz két forintot a zasztalra.

- Hol vötted mondok.

- Ne tessön keresni, így felel. Én mögvöttem a pélpát biró uramtól, avval mögván.

- Hát jól van.

Beállit másnap egy idegöny embör, oszt aszondi panasza vóna.

Mondok hát ki maga?

Aszondi Petrás Károj az én bötsületös nevem, kömives vagyok. A városból hittak éngöm ide harmad magammal a kastéjt vakolni.

- Hát mondok mi a panasz?

Előhuzi a zsebibül a kű tajték pélpát oszt mutatí.

- Ihol ez a pélpá aszondi, rászödött vele a Kátsa tzigány.

- Hogyan? mondok.

- Hát aszondi, ahogy ott dógozunk odagyön beszélgetni. Leül velem szömbe, oszt rágyujt. Mögtetszik neköm a pélpá, mondok hol loptad azt a gyönyörü pélpát? Aszondi a zöregapám-tul maradt az rám. No mondok akkor nem is halt meg a te öregapád máshol mint a zakasztó-fán. Mán az mindegy aszondi tsak mög ne köllene tüle válnom, de mög köll tüle válnom, mert a végrehajtó gyön rám; hát beviszüm hónap a városba. Mondok hát mennyiér adod el neköm? Aszondi nem adnám én száz forintér se, de ha nem alkuszik, mög mingyár kifizet, hát odaadom három pöngőjér, pedig a kupak is mögér annyit rajta. Én nem szóltam többet, gondoltam mögéri a pélpá. Éppen három forint volt nálam, odaattam a pélpájáér. Mikor rágyujtottam, akkor láttam, hogy nem igazi, de mán akkor a tzigány nem vót ottan.

- Hát mondok el se hivatom a Kátsát, ha így van, mert magának barátom nints igazsága.

- Hogyne vóna mikor mögtsaltak.

- Mondok hát ha vak lovat vösz a vásárba oszt nem tudta tsak mikor a ló otthon a falnak mögy ki itéli vissza? Azér van szöme az embörnek, hogy lásson.

Hogy erre a kömives nagyon káromkodott a zudvaron, behajitattam egy napra az kösségi tömlötzbe.

Levél a Kokas Mártony sógornak.

Tisztótt Mártony sógor, lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok továbbá nálunk is vót mártzius 15-dike mer én összvedoboltattam a népet, hogy mondok tsütörtökön este mindönki a kösség házánál lögyön a harangozás után. Hát el is gyöttek.

Én osztán ezt a beszédöt mondtam nekik, hogy mondok:

Tisztótt kösség, tudom, hogy nints mindönki háznál kalendárijom, mert kinek tellik, kinek nem tellik, de a kinek nints is kalendárijuma, mindön esztendőbe tuggya mög, hogy mikor van mártzius 15-tödike?

Mer ez nevezetös jelös nap. Ezön a napon ütött ki a szabadság.

Az urak mindönfele mögünneplik ezt a napot, pedig a parasztságnak köllene jobban mög-ünnepölnie. Mér? Azér mer a zurak mindig szabadok vótak, de a parasztok jobbágyok vótak annak előtte, oszt akkor vertek rájuk 25-töt mikor akartak. Hát ettül szabadultunk mög főképpen és ezér hijják ezt a szabadság napjának. Minekutána így mögmagyaráztam, hogy ezt mártzius 15-tödikének köszönhettyük, mindönki helyösölte, hogy ezön a napon mindön esztendőbe ünnepöjjünk, oszt ha lösz könyv a kaszinóba a szabadság háboru történetéről, hát akkor én abbul fonszóval olvassak, de ha nem lösz könyv a jövő esztendőbe se, akkor ne olvassak, hanem az utána következő esztendőbe olvassak, ha akkor lösz könyv.

Továbbá azt hallom, hogy most mán az én ábrázatomat mög a Durbints sógorét képes levelező papiroson küdőzgetik egymásnak a zurak, hát küdőzgethetik is, mert én zabot nem szállitok a zosztráknak, tsak a zannyukom szigyölly, hogy aszondi meztláb van kend leábrázolva.

- Hadd el mondok, láthati akinek szöme van, hogy ott a tsizma előttem, tsak azér nem huztam föl, hogy könnyebben essék a levélírás.

Tovább aztán így vót a mártzius 15.

A beszéd végén azt mondtam a népnek, hogy mondok közös vatsorát illenék önni mint más hejön olvassuk, de mivelhogy mink szögényök vagyunk, oszt ki tejet öszik ki pedig kolompért vagy csak könyeret magába, hát azon is segíthetünk. Hozza el kiki a maga vatsoráját a kösség házára oszt ott költse el, mert nem a vatsora a fő hanem az hazafiség.

Hát ugy is lött. Hanem a zembörök elhozták a tsutorájukat is, oszt megemléköztünk Kossuth apánkról is, mög a költőrül, aki talpra állította az magyart. Föláll oszt Balog sógor oszt aszondi, ojan szépon beszélt kend bíró sógor, hogy az vóna a kérésünk mongya el mégegyször.

Hát én el is mondtam, de hogy a Burutz Jóska részög vót, minduntalan belekajabált a beszédömbe.

- Halgass mondok mert bizony rosszul jársz!

De tsak járt a szája.

Mikor oszt oda értem, hogy a jobbágy embörre a régi időbe gyakorta ráverték a huszonötöt, mögen beleordét, hogy aszondi:

- Ugy köllött nekik.

Hallgass mondok, mert mán haragszok.

Avval tovább beszélök, hogy mondok, hát ezt a szabadságot ünnepöjjük ma, mög mindönféle szabadságot.

Mögen közbe ordét a Burutz, hogy aszondi:

- Hát ha szabadság van, akkor én is beszélhetök.

Itt engöm is elönt a zepe, mondok ejnye azt a vertyogó tütskit a zapádnak, hát velem mersz e pistikázni?

Elő azt a derest.

Avval ojan huszonötöt vágattam rája, hogy még ma is tapogati.

Mejhöz hasolló lyókat kívánok

Göre Gábor
bíró ur.

Tapasztalat az pötsét faragásról mög a Kirisztus koporsójáról.

Ahogy elbeszélgettünk a tanácskozás után a kösségházán, aszondi Köpe Balázs, hogy aszondi:

- Kentök mán nagy darab világot bejártak sógor, oszt mindönt láttak.

- Bizony mondok mink a Durbints sógorral mindönt láttunk még krokogyélust is.

Hát aszondi a sógor, azt mongyák mög néköm, hogy mijen Budán a Kirisztus koporsója?

Hát így jukattunk rá, hogy ezt még nem láttuk.

Mondok a sógornak a nagyhétön ugysints falu dóga, mögfordulhatnánk ottan, kösség pötséttyit is köll metzetni, mer a régi mán elkopott a sok nyálastul.

Hát föltarisznyáztunk nagy szördán oszt fölültünk a gőzösre.

A gőzös nagyon tele vót, még a marha bagonyba is embörök ültek még pedig bakák. Minket is oda akartak tönni, de mondok én bíró vagyok, nem engedi a méltóságom, hogy a 3-ik osztájon alul utazzak.

Igy osztán éngöm föl is eresztött a 3-ik osztájba, de a sógort a marha bagonyba lükdöste be, hogy aszondi sijessön kend, mer indulnak.

Hijába akarta mondani a sógor, hogy mink össze tartozunk, mikorra kimondta vóna már föl lükdösték tsak a fejit láttam Ketskemétön, ahogy kidugta a marha bagonyból, oszt éntögetött, hogy mönnyek át, ott nagyobb a társaság, de mondok nem töhetöm.

Pedig nagyon szorosan vótunk mindönféle népség még kováts legény is mög két tót.

A két tót odaül mellém, de mondok félre innen Jano azt a hetvenhét pipaszurkálóját annak a fatornyu hazádnak, hogy mersz leülni magyar bíró mellé!

Hát el is tágtak, mer nagyon mögijettek, oszt egész Pestig abba a kis fülkébe álltak, a mejikre fehér tojás van írva, énmellém mög két kofa ült egyik vékony másik vastag, mondok ebbe mán belenyugszok.

Avval elővöttem az pélpámat oszt rásörtzentöttem.

Mondok a két asszonynak, hát maguk örülnek-é, hogy ijjen dörék embör a szomszéggyuk.

- Honne aszondi a két asszony, bizony örülünk.

- No mondok hát akkor mögkénálok az kulatsombúl.

A soványabbik szömérmetösködött, hogy ő aszondi nem szokta, de a vastag nagy szégyöntelenül úgy möghuzta a kulatsomat, hogy mondok magamba ez se ma ivott először.

A bakák aztán danolásba fogtak, egy rëndöt tsak hallgattam, de osztán magam is átkarótam az vastag asszony derekát, oszt elhujántottam magamat, hogy mondok:

*Hej! Én is vótam katona,
Ahol teröm a kova!
Bosnyíába a kova,
Ott vótam én katona!*

*Kék posztó vót a sipkám
Kurtaszáru a tsizmám
Bornyúbőr az tarisznyám,
Harmintz fontos a puskám*

*Van ott bosnyák bugyogós
Bódi szilva ropogós
Elszaladt az bugyogós,
Elfogyott az ropogós.*

*Haj de szörnyű tsata vót!
Három litör véröm fót.
Nem a bosnyák haszna vót
Tsak a zórom vére fót.*

*Bosnyák asszony hódvilág!
Magyar asszony gyöngyvirág!
Messzi van a hódvilág!
Üjj ölembe gyöngyvirág!*

Mondom a zasszonynak, hogy ez a nóta olyan természetű, hogy amit mond mög köll tönni.

Én csak teréfából mondtam ezt, de a vastag asszony kétszer se danótatta magának, hanem ugy a zölembe ült, hogy még most is lapos túle az térgyem kalátsa.

Aszondi osztán, hogy aszondi ijjen embör köllene neköm, hajjaé, özvegy vagyok én, vögyön el!

Mondok rögvest-é avagy mingyár?

- Hát aszondi öszve esket a szógabiró mingyán is, mihent Pestre érünk.
- Mondok el is vönném kendöt ha öszve esketne, de nem esket egy kis ideig.
- Meddig aszondi.
- Addig mondok mig két asszonyra nem röndözik a házasságot.

No így el teréfálkoztunk.

De a vastag asszony úgy belém szeretött, hogy mindön boromat mögitta Budapestig, oszt Tzöglédön mán akkorát sóhajtott, mint a zalvó bihal.

Hát azt nem is tsudáltam én hogy belém szeretött a zasszony, mert legénykoromba is ha fölötöztem a zuj ruhamba mög a tiszta ingöm gatyám végiglobogtattam a falun, hát mindön lánynak úgy vert a szive mint a gőzös mitsodája, de mihaszna ha belém szeretött is, mán én rám szöttem a házasság szentségeit.

Ahogy kiszállunk megkeresöm a sógort a baromkupétába, oszt mondok a vastag asszonynak, hogy most mán elbútsuzhatunk, hát rivásnak ered, hogy aszondi ne vájjak el túle.

Aszondi a sógor, hogy mi dolog ez?

- Hát mondok nem láttya kend, hogy belém szeretött.
- Én tsak azt látom aszondi, hogy alig áll a lábán ö. m. a f.

A zasszony belékapaszkodott az karomba. Egy darabig vezettem is, de mikor aztán kiértünk a zárlomás kertyébe neki támasztottam egy bukornak. Ott is maratt. Azóta se láttam. Azután gondótam rá, hogy mondok jó lött vóna a Börtsöknek mivelhogy 400-áz foréntja is van, mög a Börtsök úgyse kap asszonyt a mi vidékünkön, mivelhogy nagyon verekedős embör.

Nagyszerda délután értünk a fővárosba. Mondok minekelötte szállást néznénk, keressük mög a pötsét faragót.

Egy úr ráigazitott bennünket. Ott lakik a pötsétfaragó egy nagy háznak a zudvara elejin. Tiszta üvegkül van a szobája. Oszt van ott ezör pötsét nyomó is az üveg mögé akasztva néhol mög nagy kerek pötsét is lóg a nyomó mellett.

- No aszondi a sógor itt válogathat kend ö. m. a f.

- De mondok ebből nem válogathatok, mert ez nem a mi kösségünket nyomi.

Avval rágyujtunk oszt ott nézőgettyük, hogy ki mitsodás, hát remökül ki vót aprözva vala-mennyi. Ojat is láttunk a mejikre embör vót kifaragva. Kardot tartott a kezibe, oszt még a kardon egy oroszleány fej.

- Lássa kend mondok, aki ezt tsináltatta, ráfaragtatta magát hogy ű oroszleányt ölt, oszt azt nyomogati az leveleire. No mondok akkurátosan el van tanálva.

- Hát aszondi a sógor gyerünk be ö. m. a f.

- Mögájjunk mondok, mégse löhet ez jó pötsétfaragó.

- Mirül gondoja kend?

- Arrul, hogy itt a sok nyomó. Mert lássa kend ha jó pötsétfaragó vóna, akkor nem hatták vóna a nyakán.

Aszondi a sógor hát ebbe is jól beszél kend, de azért bemöhetünk. Ha a mi pötsétünket is elhibázza, mink is itt hagyjuk ö. m. a f.

Mondok ez is igaz.

Avval éppen be akartunk mönni, de mondok hogyan mönnyünk be: ojan kitsi a szobája, hogy nálunk a gyesznó ól is tágasabb.

Rázörgetöm a ház ódalát, hogy mondok hajja-e tisztót ur!

Kinyit egy kis ablakot, oszt kidugi az orrát, hogy aszondi mi köll?

- Mondok tudnak-e itt pötsétnyomót tsinálni?

- Tudunk aszondi, mijen köll?

- Ótsó mondok.

- Tudunk ótsót is aszondi.

- Hát mondok mégis mit kóstál?

- Ki mijen aszondi. Kezdődik 20-sz grajtzárnál.

- Mondok nekünk 18-tz grajtzáros is mögtenné, de ha szépet tud faragni nem sajnájjuk a zárát.

- Tudok én mindenfélét aszondi. Hát mijen köll?

- Hát mondok rézbül való. Ihol a párja. Ezt mán elnyaltuk, pedig ez is rézbül vót, hát tud-e ijet?

- Tudok aszondi külömbet is, mert ez mán nagyon régi.
 - Bizony mondok ez még talán annak a birónak a nyakába lógott, aki Árpád apánkkal együtt bé Ázsijából.
 - No aszondi nem is lázik ezön sömmi.
- Avval nyom ögyet vele, oszt aszondi Lepénd község ha jól olvasom.
- Az mondok, de a közepibe szeretném, ha embört faragna bele.
 - Mijen embört?
 - Ippeg ojjant mint én vagyok, vagyishogy éngöm.
 - Az aszondi bajos, hanem egy embört faraghatok belé parasztot.
 - Hát mondok ha vastag parasztot farag belé oszt birói pátzát a kezibe, arrúl is mögismernek éngöm tsak a bajuszomat kanyaritsa ki, oszt írja alá, hogy bajjal adózik az magyar, mer a zosztrák sokat akar.
 - Sok ez aszondi nem fér rá.
 - Hát mondok mi fér rá?
- Aszondi:
- Ha embör is lösz rajta, mög bötü is, akkor ölég lösz rá az hogy Lepénd kösség pötséttye.
 - Mondok legalább azt faragja még rá, hogy Isten áldd mög az magyart.
 - Aszondi akkor nagy nyomó lösz.
 - Mondok elbirom én akármijen nagy, tsak az ára ne lögyön nagy.
 - Öt forint aszondi.
 - Tyhü azt a rézbányáját, mondok talán bizony azt hiszi a zur, hogy én öltem mög a pásztói kutsébert?
 - Aszondi sok munka van vele. Ha tsak azt köll ráfaragni, hogy Lepénd kösség akkor harmintzkrajtzár.
- Alkudozni akartam vele, de bétsapta a zablakot.
- Mondok a sógornak mit gondol kend.
- Hát aszondi jó lösz 30-tz krajczáros is ö. m. a f.
 - De mondok azt le nem engedhetöm rúla, hogy isten áldd mög az magyart.
 - Hajja-e mondok, hát az mibe kerül, hogy isten áldd mög az magyart.
 - Aszondi két forint.
 - Hát én ha rajta löszök?
 - Aszondi az is két forint.
- Mögen tanakottunk, hogy az Isten áldását haggyuk-é el vagy éngöm, de mondok a zisten áldását nem hagyhattuk el mert az 2-t forintnál mindig többet ér. Magamat se hagyhatom, mer én is többet érök két forintnál. Utojjára is mögalkuttunk vele 3-om forint 80-van krajczárba, mög hogy ráadásul ad egy panyor viaszkot.

Oszt mondok a kostökömet le ne felejtse, mer akkor 1-gy forintot lehuzok, hát ígérte is, hogy nem felejt le.

Hálni mögen odamöntünk a Magyar tudományos akadémija kapuja alá ahun tavaj a dinnyét öttük, nagyon jó hej az nem esik oda a zesső, oszt mondok a sógornak, lássa-e kend itt van ám sok tudomány itt a kapun bévül.

- Minek az aszondi a sógor.

- Tuggya tatár mondok, köll a zuraknak.

- Aszondi a sógor tán a pízst is itt tsinájják ö. m. a f.

- Itt tsak kötök mondok.

Röggel mögmosakottunk a dunába oszt bepájinkáztunk egy kitsit, úgy indultunk neki a budaji várnak.

Mondok egy urnak, hogy mondok tisztótt ur mejik templomba van a legszöbb Kirisztus koporsója.

- Abba a tarka tetejübe aszondi.

Hát tsak elállott szömünk szánk a sok képtül aranytul ezüsttül, mert ott még a zoszlopok is szín arany márványbul vannak.

Mondok egy kódu asszonynak, hogy mondok mér van itt ennyi úr talán bizony itt van a kiráj is?

Nem aszondi, hanem a hertzeg primás van itt, mer láb mosás lösz.

- Mitsoda láb mosás mondok.

- Hát aszondi nézze azt a tizönkét embört, annak mossa mög a lábát a primás.

Nézöm a tizönkét embört, hát látom hogy paraszt sorbul való, mégpedig svábok oszt ki öreg, ki görbe. Mondok a sógornak, ne ájjunk-e közibük sógor?

- Minek aszondi?

- Hát mondok, ha itt a sváboknak is mögmossák a lábát, a mijkenet jobban mögmoshattyák, mert mink magyarok vagyunk.

Avval oda állunk közibük, mink is levettyük a tsizmát, akasztyuk a vállunkra.

Odagyön a segröstyés, oszt aszondi mit akarnak kendtök?

- Mondok, azt a mit a többi.

- De aszondi mönnyenek innen.

- Mondok mér mönnénk?

- Azér aszondi, hogy tsak ezöknek a lábát mossák.

- Mondok ezök se külömbek mint mink ketten. Vagyok ojan embör mint akármijik.

- De aszondi a hertzegprimás nem mossa mög mindenkinek a lábát.

- Mondok ha ijen hitvány embörökét mögmossa, a zenyimet lyobban mögmoshati mer én biró vagyok.

Hogy osztán nagyon veszöködött, mink is mögharaguttunk, fölhzutuk a tsizmát oszt ott hagytuk a segröstyést.

Mondok a sógornak azér se mönnyünk el, nézzük mög mijen az a pirimás?

Hát láttuk is osztán, sovány kis barna embör, de röttentő nagy úr löhet, mert akármőre fordult a többi pap minduntalan hajlongott előtte.

De jó, hogy nem mosattuk mög vele lábunkat, mert a többijét se mosta mög, tsak a két ujját huzta végig a lábukfejin. Mondok a Kátsa lába ugyan nem elégödött vóna mög ijen mosással.

Mögnéztük oszt a Kirisztus koporsóját is, hát szörnyü szép vót. A sok virág mög a sok piros-lámpás, oszt a Jézus amint ott feküdt halva, majd hogy mög nem szólalt, ojan igazi vót.

Két katona állott a szent sir mellett. Mondok a sógornak, nézze kend, ezt a két katonát, ki hinné, hogy így ki löhessen tsinálni.

Ahogy ott tapigatom a zorrát a katonának, hát mögszólal, hogy aszondi:

- Mönnyön a fenébe kend.

Hát ma se tuggyuk, hogy igazi vót-e az a katona, mert mióta a kis ládát szólani hallottam, nem hiszök mán a Pilátus katonájának se.

Hogy a templombúl kifordultunk, mondok a sógornak, keressük mög a méltóságos bárónét, hogy akar-e valamit adni a Nepomuki Jánosra? Mert hogy a tavaszi áradás mögen elvitte a papnak a szénáját, hát kihirdette a templomba, hogy aszondi mindön kösségbe löhet látni a hidak mellett a Nepomuki szent János kűbálványkípit, tsak a miénkbe nem, hát mink is állítsunk a patak mellé ijen szentöt, oszt ki mit szánt rá, azt aggya. Én is attam négy krajcárt, a sógor is. Hát lássuk most hogy a báróné mit szánt rá?

Mögkerestük a báró ur pesti házát, oszt mögtudtuk a kapu vigyázótúl, hogy itthon van. Letöttük a botot a kapu alá, oszt fölballagtunk a gerádicsonyon.

A zinas bévezetött bennünket egy zöd bársony kis szobába, oszt aszondi várjunk.

Hát vártunk is. De hogy üléssel nem kinált mög bennünket, nem mertünk a szép sejöm bársony székökre leülni, tsak álltunk a szoba közepin sokájig.

Hogy a várást nagyon möguntuk, aszondi a sógor szabad vóna-e itt rágyújtani?

- Magam is ezön gondózkodok mondok, de azt gondolom, hogy szabad, mert lám a báróné is mindig szijja a papiros tzibart, oszt majd möghajjuk ha gyön, eltösszük az pélpát.

Avval a sógor előveszi a pélpát, rágyujt a maradékra, én is.

De lám hogy a paraszt embör nem tud pélpázni pökés nélkül, aszondi a sógor, hogy aszondi, hova köpjek ö. m. a f.

- Én is ezön gondózkodok mondok.

Mert hogy a szoba főggye tsupa bársony vót, oda nem löhetött.

Mondok a sógornak itt is bizonyosan tzibar ládába köll pökni mint a plébános urnál.

De nem láttunk a szoba szögletibe ojat se.

Ahogy ott nézgelődtünk, möglátok a falon egy egy forgátsbul font kosarat, körül vót dugdosva képekkel. No mondok ihol van-e! Ilyen most a divat, lám hogy kitanálták az urak, hogy hajolni ne köjjön.

Avval odaállunk szépen pélpázni a mellé.

Hát a pélpánk mán ki is égött, mikor gyött a zinas, oszt bejjebb vezetött bennünket.

- No aszondi a méltóságos asszony, hát mi ujság?

Kezet tsókoltunk neki, oszt mondok, hát semmi különös méltóságos asszony tsak éppen hogy a Nepomuki szent János erányába látogattunk ide. A nagy árviz mögen kárt tött, még a kántor ártánnyát is elvütte, de még a sógornak a ganajdombját is, hát annak erányába jöttünk, hogy ki mit szánt rá, avval adózik az Istennek.

Mingyár a zsebibe is nyult, oszt ojan szép 10-iz pöngőset adott, hogy még gyürődés se vót rajta.

Itt hogy a kis öklöm borzas kutya nagyon kapkodta a gatyám szélit, én is feléje legyéntök a lábommal.

- Tzoki te kis бүдös mondok.

Hát lám a báróné fölemelte az kutyát, oszt összevissza nyalta falta.

- No mondok odaki a sógornak tisztölet bötsület a zuraknak, de fölfordult a gyomrom.

Melyhöz hasolló lyókat kívánok

Göre Gábor
bíró ur.

Ésszel él a bíró,
vagyis
én rajtam nem fokszi ki!

Lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá hogy a bíróválasztás esztendejibe kerültünk, azt látom hogy Fekete Gyombár Andorás eskütnék is keletkezik pártya, mivelhogy mög-irigyölte túlem az bíróji méltóságot, hát ásta is a zárkot a hátam mögött. Oszt lám még avval támasztott pártot magának, hogy aszondi mőte Göre Gábor az bíró, több a kösségnek a kőtsége.

Nem szóltam érte, mert mondok a saját jukába köll mögfogni a rókát.

Hát hogy közgyűlést doboltattam össze az nemzeti ügybe, mondok a gyűlés végén, hogy mondok tizenhat vén akátzfa van párossan az vasuti töttés mellett, az a kösségé, de mivelhogy a vasut is az maga tulajdonának tarti, legjobb lösz a fákat idejébe elemelni a község lyavára, hát mondok mivelhogy ez kőtségbe kerül, nyilatkozzék kiki, hogyan löhetne ótsóbban?

Hát ki két forintot számított, ki hármát, végtére föláll Gyombár sógor is, oszt aszondi, hogy mivel ez a kösség kőtsége, hát ű 3-m koronájér magára vállalali.

No mondok, hát utójjára én szólok, tsak anynyit mondok, hogy se 2-ét forint, se 3-m, se 3-m korona, hanem én magamra vállalom, hogy sömmibe se kerül.

Aszondi a Durbints sógor, mán azt nem kívánnyuk ő. m. a f. hogy a bíró sógor ingyen fáraggyon az kösség javára.

- Hagya kend abba mondok, mert észszel dógozok én, nem erővel.

Avval hogy ránk sötétődött, elhozatom a zuraságtul a hordókötő láncokat, oszt kivezetöm a zeskütteket a vasut mellé.

- No mondok, hát nem arra való-e a zész, hogy a zembör éjjön vele?

Avval egyik fa dörökára köttetöm a lántz egyik végét, a másikat a másik fáhon, ugy hogy a lántz a sinök fölött embör döréknyire vót köröszbe kifeszítve.

Igy köttetem össze valamennyi fát.

Éjféel felé gyött egy hosszú teher vonat. A masina neki mönt a lántznak, ugy kihuzogatta a fákat párosával gyökerestül, hogy meg se szottyant neki.

A község tsak elálmélkodott a zén okosságomon, és ameddig én élök, beszélni se löhet más bírórul.

Mejhöz hasolló lyókat kívánok

Göre Gábor
bíró ur.

Igazis: A lántzokat ellapította a bagony kereke, de az nem a kösség kára, hanem a zuraságé.

Levél a zuri ebédről mög az görtsrül.

Lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá hogy Túrús János sógort Budapestre kütte a doktorunk gyomorgörts erányába, hát én késörtöttem föl, mert akármit lönyel, rögvést beléáll az görts az gyomrába, hát a Zángyán nevezetű fődoktorhon köllött az gyomrát elvünni.

Keressük a Zángyánt egy napig, nem tanájjuk, mer a zátretzöt az kalapom pántlikájába dugtam, hogy elneveszítsem, oszt útközbe elvesztöttem. Hát mondok most mán nem töhetünk ögyebet, tsak azt, hogy sorra járjuk a házakat, valamelyikbe tsak ráakadunk.

Hogy im ott delelünk a Zarany János rézképe alatt, oda gyön ám hozzánk egy öreg zsidó oszt aszondi vögyenek kentök osztájos sors-jegyöt, nem vöszök mondok, mer etzör mán mögjártam vele, de lám addig addig beszélt, hogy mindön második nyer, hogy vöttünk kettöt. Mondok ha egyik nem nyer, hát nyer a másik.

Ez vót a zelső nap. Harmadik napon röggel vöszök egy grajtzáros ulyáságot, hát benne vót, hogy mitsoda számok nyertek.

- No mondok olvassuk röndre a számokat. Kend Túrús sógor tsak a két sors jegyöt tartsa, oszt ha én olvasom a számot oszt nem az, hát mongya, hogy nem az.

Röggeltül majdnem délig eltartott a zolvasás, százszor is elmonta mán a sógor, hogy nem az, hát úgy dél felé ráakattunk a zegyik számra. Oda vót írva hogy aszondi nyert 10-iz koronát.

Bözzög mögörültünk. Kérdözök egy urat, hogy mondok hol fizetik ki, hát mutat egy pízös bótót, ott tsak 8-tz koronát ígértek, hát másikba möntünk, ott is tsak 8-tz koronát kínáltak, a harmadikba oszt odaattuk.

- No mondok, ha mán ijjen szöröntse ért bennünket, ögyünk egy fájintos ebédöt, ennek örömhöz. Én fizetök.

Kérdözök egy piros sapkás urat, hogy hol a legközelebbi vendéglő, hát aszondi ippeg előtte állunk, tsak bejebb köll mönni a kapu alatt.

Nézöm hogy mi vendéglő ez, hát Panna vagy Pannónia vagy mitsoda.

Bétapogatunk mindönféle üvegajtón átal, hát egy nagy ebédlő szobába lyutottunk, de ojan nagy vót az, hogy templomnak is beillenék, oszt annyi vót a zasztal, hogy lagziba se több.

Leülünk egy szép fehér asztalhon, hát körül környéköz bennünket a sok kernyel.

Mondok nekik:

- Hát mit főztek máma?

Kezembe nyom a zegyik egy nagy fekete könyvet, de tsak két levél van benne. Aszondi oda van fölírva.

- Mondok hát legelőször is valami levest hozzanak, három portzijót.

Aszondi barna leves lyó lösz-e?

- Hát mondok lyó.

Avval még lyóformán el se végeztük a zasztali áldást, szépen elénk öntögeti a zúr a barna levest. Hát fájin volt. Tsak az vót a kár, hogy a téstát sajnálták belé. Az én feleségöm bözzög vetött vóna belé öszve marokkal.

- No mondok a sógornak, máma uras ebédöt öszünk, tsupa városi ételt.

Avval előnyitom a zételös könyvet oszt mondok ögyünk sorba. Lássuk mi a rönd az nagyúri ebédnél?

Hát kiolvasom, hogy aszondi: *Tzonsomé*. Odaéntöm az legényt, oszt mondok:

- Három portzió Tzonsomét.

Azt gondolám, hogy valami tsontos hus, de findsákba hoztak valami levet. Mondok ez bizonyosan innya való. Mögisszuk, hát lyó vót, de se bor nem vót, se sör, tsak valami meleg lötty. Mondok ez tsakugyan úri gyomorba való hitványság.

Nézöm mögen, hogy mi következik, hát aszondi: *Bouillon*. Hatszor is nekimöntem, mig el tudtam olvasni.

Mondok a legénynek:

- Három portzijó bouillont.

A legény mögen elpitlikel, oszt tsakhamar visszatér, önti elejbénk a zételt vasibrikbül. De az is tsak lé lötty, mindösszve valami sárga uszkált benne.

Nézöm, hogy mi az a sárga? Hát tojás. Azt bizony nem öttük mög, mert nem vót bötstösen mögfőve.

- No mondok most mán valami rágható ételt szeretnék.

Nézöm a könyvet, hát oda van irva negyedik ételnek: *purée*.

- Ez valami fájin porhanyó étel lösz mondok.

Avval odaéntöm a legényt:

- Mondok három portzijó puréet.

Mögen vas ibrikbe hozza. Mögen lé, ojan forma, mint a tziböre, de sűrűbb.

Mondok sokallom mán a lét. Mer ugy duzzadt mán a gyomrom a sok létül, hogy még a madzagot is mög köllött tágitanom a dörökamon.

- Hát kendnek hogy izlik, - mondom a templom atyának.

- Még eddig nem bánt a görts aszondi, de mán én is duzzadok.

- Most mán mindögy mondok, ögyük mög ha idehozták. Szörentse hogy sört is töttek ide, az leviszi.

Békanalasztuk azt is.

Nézöm mögen a könyvet, hát oda van irva, hogy aszondi *tsirke ragout*. No mondok hál-istennek, tsakhogy valami rághatót is öhetünk valahára.

- Hozzon három portzijó tsirke rágót.

Hát a ragya üsse el, mögen lé levet hozott, tsak éppen kép útalásképpen töttek beléje egy-egy tsirke szárnyat.

No mondok süjegyön el a zijjen vendéglő, nem vagyunk mink tsöts szopós gyermekök, hogy tsupa lével éjjünk.

De azér mögöttük azt is, hogy hijába ne fizessünk.

- No, mondok, hát hozassak-e még valamit?

Aszondi a Durbints sógor:

- Nem köll neköm ö. m. a f. mert ha estig hordati is kend a sok levet, mink avval lyól nem lakunk.

- No mondok, magam is ugy véleködök, hogy hitvány városi uraknak való ebéd a zijjen.

Avval előbontottuk az tarisznyát, kinyeret szalonnát oszt jól bé szalonnáztunk, hogy éhön ne maraggyunk.

Mejhöz hasonló lyókat kíván

Göre Gábor

biró ur.

Igazis: A Zángyán doktort nem keresgéltük aztán, mer a sok lé a Túrús sógort úgy helyre igazétotta, hogy azóta se járt görts a gyomrába.

Hátuljáró beszéd.

Arrúl is vót mán szó, hogy hogyan köll az én könyveimet olvasni?

Hát úgy köll olvasni, ahogy én szoktam olvasni mindön könyvet vagyis fönhangosan.

Aki tsak a szömivel olvas annak vagy a foga fáj, vagy nem magyar embör.

Itt a vége.